

İçindekiler...

Editörden...	3
Nazan HAYDARI	
Kuruluşumuzun İkinci Yıldönümünü Kutladık	5
IV. Kültür Araştırmaları Sempozyumu: “İç/Dış/G�� ve Kültür” Programı	6
- 14 Eylül Cuma	6
- 15 Eylül Cumartesi	6
- 16 Eylül Pazar	12
- 17 Eylül Pazartesi	19
Kayıt Formu	29
Konaklama Bilgileri	30
YORUM	
8 Mart (2007) Dünya Kadınlar Günü’nde Antalya’da Etkinlikler	32
Emel MÜLAYİM ORAL	
RÖPORTAJ	
Mete �ubuk�u ile Gazetecilik �zerine	36
Cüneyt Diktaş	
GöRüş	
Etnografik Veri İçeren Belgesel Filmler	41
Aygül ERNEK ALAN*	
KİTAP YORUMLARI	
“Düzensiz” Uygarlıklar Tarihi	49
Adem Muzaffer EROL	
Madunun Dilsel İsyanı: Argo	53
Murat G��	
İsim Kültürü ve Din	58
Feryal CUBUKCU	
İstanbul Latinleri �zerine Bir �alışma	61
Onur İNAL	
Asaf’ın Lavinia’sı Morga Girerse...	66
Ceyda M�EZZİNGİL-GRİBAULT	

DENEME	70
Benim Ege'm Datça'dır Zeynep ALTAN	
B�LDİRİ VE MAKALE ÇAĞRILARI	73
YENİ YAYINLAR	74
DUYURULAR	77
�NTERNET S�TELERİ	80
Künye	81

editörden...

Gecikmeli olarak çıkarmak durumunda olduğumuz *bülten 28* ile tekrar merhaba diyor, bülten editörü olarak gecikme için çok özür diliyorum. *bülten*'in bu sayısını 14-17 Eylül tarihleri arasında gerçekleştirilecek olan IV. Kültür Araştırmaları Sempozyum Programı ile açıyoruz. Sempozyuma dinleyici ve katılımcı kayıt formu ile konaklama bilgilerini de bu sayıda bulabilirsiniz.

Geçen sayıda da belirttiğim gibi, Eylül ayında gerçekleştirilecek sempozyuma kadar tamamlamak üzere İngilizce bir haber bülteni oluşturmak için çalışmalara başladık. Bu  zel sayının amacı hem Kültür Araştırmaları Derneğinin amacı ve faaliyetleri konusunda İngilizce bir yayın oluşturmak, hem de *bülten*'lerde yer alan olan seçme yazılardan bir derleme sunmaktır. Bu sayıyı özel sayı olarak tanımlamayı ve yıllık olarak yayımlamaya devam etmeyi planlıyoruz. Özel sayıda, *bülten*'in içeriğini oluşturan konular yanında Türkiye ile ilgili diğer dillerde yayımlanmış kitap yorumlarına, Türkiye'de yıl içerisinde gerçekleştirilen sanat faaliyetleri, film festivalleri ve edebi eser yorumlarına da yer vermek istiyoruz. Kısa bir sürede tamamlamayı hedeflediğimiz bu sayı için çok acil yardımlarınıza ve katkılarınıza ihtiyacımız var. İngilizce  zel sayımıza çeşitli şekillerde katkıda bulunabilirsiniz: Yabancı dillerde Türkiye ile ilgili çıkan yayınlar konusunda bizleri bilgilendirebilir, bu yayınları tanıtıcı nitelikteki kısa  zet/ yorumlarınızı yollayabilirsiniz. Yurtdışında yer alan Türkiye ile ilgili faaliyetleri ve organizasyonları değerlendiren yazılar yazabilirsiniz. Geçmiş *bülten*'lerden seçtiğimiz yorum ve yazıları İngilizceye  evirmemizde bizlere yardımcı olabilirsiniz; özellikle bu konuda çok yardıma ihtiyacımız olacağını belirtmek isterim. Son olarak, özel sayıyı online olarak yayımlamak dışında Sempozyum sırasında vermek üzere kağıt baskı yaptırmak istiyoruz. Baskı maaliyetlerini karşılamak için derginin belli sayfalarına reklam almak veya sponsor bulmak  abasındayız. Bu konuda bizlere yardımcı olabilecek bilginiz dahilindeki kurum ve kuruluşların iletişim bilgilerini bizlere ulaştırabilirsiniz çok seviniriz. Özel sayının içeriğini zenginleştirmemizi sağlayacak her türlü öneriye açığız, lütfen önerilerinizi eksik etmeyiniz.

bülten 28 'in **Yorum** bölümünde Emel M layım Oral, 8 Mart (2007) Dünya Kadınlar Günü dolayısıyla Antalya'da "**Kadına Dair**" adı altında 11 kadın seramik sanatçısı tarafından düzenlenen seramik sergisi ve "** ağdaş Yaşamda Kadın**" konulu panel konusundaki izlenimlerini aktarıyor. **Röportaj** bölümünde, Cüneyt Diktaş savaş muhabirliği yapmış olan gazeteci-yazar Mete  ubuk u ile gazetecilik mesleği ve kültürel farklılıkların bu meslek üzerindeki etkileri konusunda sohbet ediyor. Geçen sayıda başlattığımız **Görüş** bölümünde, Aygül Ernek Alan "**Etnografik Veri İçeren Belgesel Filmler**" başlıklı yazısında etnografik film ve belgesel film arasındaki ilişkiyi inceliyor. Türkiye'de farklı amaçlarla, farklı yöntemler kullanılarak çekilmiş   

belgesel filmi baz alarak etnograf Karl Heider'in *Ethnographic Film* adlı çalışması çerçevesinde bir etnografik filmde dikkat edilmesi gereken konuları tartışıyor. **Deneme** bölümünde "Benim Ege'm Datça'dır" başlıklı yazısında H. Zeynep Altan, Ege kültürüne ve Datça'ya dair şiirsel bir dille aktarılmış gözlemlerini sunuyor.

Kitap Yorum bölümü, Adem Muzaffer Erol, Murat G  , Feryal Cubukcu, Onur İnal, Ceyda M ezzingil-Gribault'nun kapsamlı yorumları ile sayınızı zenginleştiriyor.

bülten'in kapsamlı bir içerikle devamını sağlayabilmek için yorumlarınızı, katıldığınız bilimsel toplantıları ve yaşadığınız şehirdeki bilimsel etkinlikleri özetleyen yazılarınızı ve yeni yayınlar, internet siteleri ve diğer tüm akademik gelişmelerle ilgili bilgileri içeren e-postalarınızı nazanhaydari@yahoo.com veya nazanhaydari@maltepe.edu.tr adreslerine bekliyoruz. Kitap yorumlarınızı şule Tarakçıoğlu'na (suletar@kulturarad.org) gönderebilirsiniz.

Güzel bir yaz dönemi geçirmenizi diliyor, İngilizce  zel sayımızda görüşmek üzere diyorum.

Nazan Haydari
Editör

Kuruluşumuzun İkinci Yıldönümünü Kutladık

Kültür Araştırmaları Derneğinin ikinci kuruluş yıldönümünü kutlamak amacıyla, Dernek Gelişme/Basın/Halkla İlişkiler birim başkanımız Gönül Bakay'ın organizasyonuylar 26 Nisan 2007 tarihinde İ.T.. Maçka Kampusu sosyal tesisleri Arı Kovanı restoranda kokteyl ve ardından akşam yemeği yoğun bir kalabalıkla neşe içinde gerçekleştirilmiştir. Bu organizasyonu başarıyla gerçekleştiren başta düzenleyen hocamız olmak üzere emeği geçen herkese güzel bir akşam yaşattıkları için minnettarız.

Gönül Bakay Davetlilerle

Müjdat Pakkan, şle Toktaş, Suat Kolukırık, Nazan Haydari Pakkan (soldan sağa)

Eren Pultar, şle Tarakçıoğlu, Seval Karabulut (soldan sağa)

14 EYLÜL, CUMA,   leden Sonra

14:00 – 17:00 Kayıt

Yer: DMF Binası Giriş Katı

15 EYLÜL, CUMARTES , Sabah

8:30 - 12:45 Kayıt

Yer: Kapalı Spor Salonu Girişi

9:30 - 9:45 Açılış

Yer: Kapalı Spor Salonu

Ersin Kalaycıoğlu Işık Üniversitesi Rektörü

Gönül Pultar Kültür Araştırmaları Derneği Başkanı

9:45 – 10:30 Genel Oturum 1

Yer: Kapalı Spor Salonu

Oturum Başkanı: Cengiz Okman (Işık  .)

  /Dış Göç Hareketleri, Devlet Politikaları, Sınır teciliğe İlişkin Yorumlar
Nermin Abadan-Unat (Boğaziçi  .)

10:30 – 10:45 Ara

10:45 – 12:45 Genel Oturum 2

Yer: Kapalı Spor Salonu

Oturum Başkanı: Mehmet Kaytaz (Işık  .)

G  , G   Araştırmaları ve Türkiye
Kemal Karpat (Wisconsin-Madison  .)

Ulusal, Uluslararası ve Ulusaşırı Boyutlarıyla G   ve Türkiye
Ahmet İçduygu (Koç  .)

12:45 – 14:15   le Yemeği

15 EYLÜL, CUMARTES ,   leden Sonra

12:45 – 17:00 Kayıt

Yer: DMF Binası Giriş Katı

14:15 – 16:15 Oturumlar I

1. G   ile Kültür İlişkisine Kuramsal Yaklaşımlar

Yer: DMF 213

Oturum Başkanı: Nermin Abadan-Unat (Boğaziçi  .)

Toplumların Ortak Yazgısı: G  
Nuray  nder (Dokuz Eylül  .)

Bir Kavramın Seyir Defteri: Diyaspora
Elif Ol um Alkan (Doğuş  .)

Türkiye'de G  n n Kimlik ve Siyasal Tercihler  zerine Etkisi
Nezahat Altuntaş (Hacettepe  .)

Politik ve Ekonomik Yapılanma ile Güç Arasındaki İlişki: Ortadoğu
 rneği
Kadir Efeler (Işık  .)

2. G   ve Karşılaşılan Sorunlar: Balkanlar ve Kıbrıs  rnekleri

Yer: DMF 102

Oturum Başkanı: Birsel Matara (Dokuz Eylül  .)

Bir R yaya Ağıt: Balkanlardan Zorunlu G   ve Travma
Güldeniz Kıbrıs (Leiden  .)

Kuzey-Güney Kıbrıs  rneğinde G   Olgusu
Birsel Matara (Dokuz Eylül  .)

20 Temmuz 1974 Sonrasında Kıbrıs'ta Göç Hareketleri ve Karşılaşılan
Problemler
Ulvi Keser (Kara Harp Okulu)

3. Balkan Encounters

Yer: DMF 115

Oturum Başkanı: Sema Erder (Marmara Ü.)

Pontic Melancholy: The Ambivalent Discourse of a “Minority/Majority”
Akis Gavrilidis (Aristoteles Ü.)

A National Revolt or a Nation-Building Revolution?
Harris Mylonas (Yale Ü.), Elpida Vogli (Aristoteles Ü.)

Albanian Bektashi Baba Joumeys West: From Rumeli to Michigan
Frances Trix (Indiana Ü.)

Recent Turkish Migrants in Serbia and the Role of the Serbian-Turkish
Friendship Society
Gordana Blagojevic (Belgrad Ü.)

4. Milliyet-KONDA “Biz Kimiz” Anketi Sonuçlarında Göç Ögesi

Yer: DMF 113

Oturum Başkanı: Tarhan Erdem (KONDA)

Açık oturum

Katılanlar: Eren Pultar (Kültür Araştırmaları Derneği/KONDA), Bekir
Ağırdır (KONDA) ve salondakiler

5. Metinlerde Göç

Yer: DMF 114

Oturum Başkanı: Mehmet Ali Çelikel (Yüzüncü Yıl Ü.)

Halide Edip Adıvar’ın Anılarında Göç
Pelin Şulha (Dokuz Eylül Ü.)

İstanbul Bir Masaldı: Hatırla ve Asla Unutma
Nesrin Eruysal (ODTÜ)

Göç ve Türk Tiyatrosuna Yansıması
Yasemin Sevim (Dokuz Eylül Ü.)

Avrupa'da İki Kanaldan Beslenen Dil ve Edebiyat-Bu Edebiyat ve Sanatı Boğmak İsteyenler-
Molla Demirel (Kaktüs Radyo)

16:15 – 16:30 Ara

16:30 - 18:30 Oturumlar II

6. G   ve Kent

Yer: DMF 212

Oturum Başkanı: Salih Bıçakçı (Işık  .)

Bir Sürgünlük Biçimi: Metropol Yaşamı
Zeynep Altan (Maltepe  .)

Sürgün Veren Kentsel Yenilemeden G  ebeleşen Kentsel Dönüşüme
Yasemin  akırer (İT )

G   n Kentleşme Sürecine Bağlı Olarak Mekansal ve Kültürel
Değişimleri: İstanbul Kayışdağı - Yeditepe  niversitesi  rneği
Feride  nal (Yıldız Teknik  .)

Büyük Kentlerde Kentin Merkezinden Etrafına Olan G   Süreci -
İstanbul  rneği
Meryem Hayır (Sakarya  .)

7. G  , İşg  c  ve AB

Yer: DMF 113

Oturum Başkanı: Kemal Kiriş ı (Boğaziçi  .)

Kültürel Sermayenin G   : Yurdunda Yüksek  ğrenim Görmüş
Göçmenlerin Yabancı İş Piyasalarındaki İmk n ve Tahditleri
Arnd-Michael Nohl (Helmut-Schmidt  .)

Türkiye'deki Yüksek Eğitimli Göçmenlerin İş Piyasasına Entegrasyonu
Barbara Pusch (Orient Institut)

Türkiye'nin G   Politikasında Bir Dönüm Noktası:  zg n Model
Oluşumu ve Avrupa Modeli
Juliette Tolay-Sargnon (Delaware  .)

 Sosyal Sermaye  Kuramı ve şarkışla'dan Avrupa Birliği (AB)  lkelerine
G   Niyeti
Behice Erten  (Marmara  .)

8. Migration and Fiction

Yer: DMF 213

Oturum Başkanı: Rabia Karakaya-Polat (Işık  .)

Beyond the Cultural Divide: A Comparative Approach to Multicultural
Literature in Germany and Britain
Dilek G rs y (Wuppertal  .)

Writing the Trauma of Immigration: Turkish Immigrant Communities in
France
Annedith Schneider (Sabancı  .)

Deterritorialising Anatolia: Childhood Narratives by Emine Sevgi
 zdamar, Feridun Zaimoğlu and Selim  zdoğan
Margaret Littler (Manchester  .)

E/Im/Migration and Identities in Process: Writing Assembled
Identity/ies in Texts by Emine Sevgi  zdamar
Kate Roy (Manchester  .)

9. Almanya'da Türk G  meni Olmak

Yer: DMF 114

Oturum Başkanı: Mehmet  nl soy (ODTÜ)

Almanya'daki İkinci Kuşak Türk Gençlerinin Ayrımcılık ve Uyum
Karşısında Geliştirdikleri Eylem Stratejileri
Filiz Kutluer (Bielefeld  .)

Kimlik Arayışındaki Türk Kökenli Almanlar: Berlin/Kreuzberg Örneği
Candan Ilgın Özülke (Serbest Araştırmacı)

1960 sonrası Almanya'da Yaşayan Türk Sanatçılar: Göç ve Kimlik
Şafak Erkayhan (İTÜ)

Almanya'da Türk Göçmenlerin Oluşturduğu "Göçmen Yazını"
Mehmet Ünlüsoy (ODTÜ)

10. Mübadele

Yer: DMF 115

Oturum Başkanı: Çiğdem Balım (Indiana Ü.)

Tevfik Rüştü (Aras) Bey'in Muhtelit Mübadele Komisyonu Türk Heyeti
Reisi Olarak Faaliyetleri (1923-1925)
Zekai Güner (Karaelmas Ü.)

Türkiye-Yunanistan Nüfus Mübadelesi'nin Siyasi Rejimlere Etkisi
Yaprak Gürsoy-Dipşar (Sabancı Ü.)

Karşı Kıyılardan Bodrum'a: Mübadele ve Göç
Hafize Gül Koparanoğlu (Dokuz Eylül Ü.)

Türk-Yunan Nüfus Mübadelesi ve Rebetiko
Bülent Uğrasız (Dokuz Eylül Ü.)

Suyun İki Yanında Milli Kimlik Yapılandırılması: Türk ve Yunan
Romanlarında Mübadele
Merzuka Selin Türkeş (Sabancı Ü.)

16 EYLÜL, PAZAR, Sabah

8:30 - 17:00 Kayıt

Yer: DMF Giriş Katı

9:30 - 11:00 Oturumlar III

11. G   ve Edebiyat

Yer: DMF 212

Oturum Başkanı: Taner Timur (Yıldız Teknik  .)

Emine Sevgi  zdamar'ın Eserlerindeki Kimlik ve Uzam İlişkisi
Zeynep Tüfekçioğlu (Bremen  .)

1912-1913 Balkan Savaşlarında Yaşanan G  n Türk Hikayesine
Yansımaları
Nesime Ceyhan (Gaziosmanpaşa  .)

Ermeni Edebiyatında Sürgün ve G   Teması
Yıldız Deveci-Bozkuş (ASAM)

12. G    yk leri

Yer: DMF 114

Oturum Başkanı: Kemal Karpat (Wisconsin-Madison  .)

Haremden Kaçış: Bir Türk Kadını'nın Avrupa İzlenimleri
Füsun  oban-D şkaya (Dokuz Eylül  .)

Birinci Dünya Savaşından  nce Karadeniz Bölgesinden Polonya'ya Bir
G   Hikayesi
Öztürk Emiroğlu (Varşova  .)

İmparatorluktan Cumhuriyete, İstanbul'dan Londra'ya: Bir Türk
Ailesinin  yk s 
Mehmet Ali  elikel (Yüzüncü Yıl  .)

13. Turco-German or Germano-Turkish?

Yer: DMF 115

Oturum Başkanı: Nazan Haydari-Pakkan (Maltepe  .)

The Construction of Immigrant Identity in a Language “in between” in
Feridun Zaimoğlu's *Kanak Sprak*
Maha El-Hissy (Beyrut  .)

Batı'ya Göç: The Imagining, Encountering and Experiencing Europe of
Turkish “Worker Migrants” in Germany in the 60-70s
Lea Nocera (Napoli  .)

The Cultural Identity of Diasporic Communities in Germany
Melita Kulenovic (Trinity College)

14. G   ve  ile

Yer: DMF 113

Oturum Başkanı: Ekrem Memiş (Kocatepe  .)

Erken Cumhuriyet Türkiyesi'nde Sürgün ve Sürgüne Tepkiler
Hale Yılmaz (Southern Illinois  .)

Batı Trakya G   
Ali Hüseyin (Batı Trakya YT)

G   ve Yabancı Düşmanlığı: Amsterdam/Hollanda  rneği
Yeşim  zer (İstanbul  .)

15. G   ve Sanat

Yer: DMF 213

Oturum Başkanı: Ödül Celep (Işık  .)

Göçmenin Belleği: Görsellik ve Kültürel Kimlik İlişkisi
Gülsüm Depeli (Hac tepe  .)

Yer Edinme/Yerinden Edilme Sorunsalının Plastik Sanatlardaki Etkisi
ve Fikret Mualla  rneği
Naile Salman- evik (Selçuk  .)

1970 Sonrası Kadın Sanatçıların Çalışmalarına Göçün Yansıması
Esra Yıldız (İTÜ)

16. Almanya'da Göçmen Olmak

Yer: DMF 102

Oturum Başkanı: Beatrice Hendrich (Philipps Ü.)

Almanya'da Göçmen Kimlikleri ve Sosyal Değişim Talebi
Meral Gezici-Yalçın (Philipps Ü.)

Almanya ve Fransa'da Türk Göçmen Olmak: Göçmen Kimliğinin
Oluşum Sürecinde Ortak Yönleri Olan İki Farklı Örnek
Pınar Tuzcu (Kocaeli Ü.)

Almanya'daki Türk Diasporasının Kimliksizleştirilmesi
Ahmet Atilla Doğan (Anadolu Ü.)

11:00 – 11:15 Ara

11:15 – 12:45 Genel Oturum 3

Yer: DMF 114

Oturum Başkanı: Emine O. İncirlioğlu (Bilkent Ü.)

19. Yüzyıl ile 20. Yüzyılın İlk Çeyreğinde Amerika'ya Göç Eden Müslim
ve Gayri Müslim Türkler, Göç Nedenleri, ve Yeni Dünya'ya Uyum
Sağlama Çabaları
Rıfat Bali

Ahıska Türklerinin ABD'ye Göçü
Çiğdem Balım (Indiana Ü.)

Amerika'daki Türklerin Cami Diasporası: Quo Vadis?
Tahire Erman (Bilkent Ü.)

12:45 – 14:15 Öğle Yemeği

16 EYLÜL, PAZAR,   leden Sonra

14:15 15:45 Genel Oturum 4

Yer: DMF 114

Oturum Başkanı: Can  kizler (Beykent  .)

AB, Türkiye ve G  
Kemal Kirişçi (Boğaziçi  .)

Avrupa'da Türkler: Referans Arayışları, Söylem ve Tasavvurları
Necdet Subaşı (Muğla  .)

“Holokost” Alevi Söylemine Nasıl Girdi? Yeni “Haymat”ta Tarihsel Bilinç
Dinamikleri
Beatrice Hendrich ((Philipps  .)

15:45 – 16:00 Ara

16:00 - 18:00 Oturumlar IV

17. Bulgaristan ve Kırım'da Savaş ve G  

Yer: DMF 213

Oturum Başkanı: Necdet Subaşı (Muğla  .)

1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı'nın Bulgaristan Müslümanları
 zerindeki Etkileri
Pınar  re (Bilkent  .)

Halk Cumhuriyeti Döneminde Bulgaristan'dan Türkiye'ye G  ler
Savaş  ağlayan (Muğla  .)

Yirminci Yüzyılda Kırım'dan Türkiye'ye Yapılan Kırım Tatar G  leri
(1930 ve 1940 G  leri)
Mübeyyin Batu Altan (Kırım Tatarları Araştırma ve Bilgi Merkezi)

18. Mek n, Kültür ve Kimlik Bağlamında  stanbul'da Sıradışı Mahalleler!

(Güzeltepe, Gazi, Karanfilköy, Gülsuyu)

Yer: DMF 113

Oturum Başkanı: şükrü Aslan (Mimar Sinan  .)

Kent, G   ve İstanbul'da Enformel Yerleşme Deneyimleri: Güzeltepe  rneği

şükrü Aslan (Mimar Sinan  .)

Sıradışı Mahalle, Sıradışı Kimlik Kuşaksal-Mek nsal Bir Kimlik Olarak Gazi Mahalleli Kimliği

Hakan Yücel (Galatasaray  .)

Sıradışı Olanın Sınırları: "Olağan" ile Kuşatılmış Eski Bir Gecekondur Mahallesi-Karanfilköy

Maya Arıkanlı- zdemir (Mimar Sinan  .)

Gecekonduların "Varoşlaşma"sı; Gülsuyu Mahallesi  rneği
Serpil Bozbulak (Muğla  .)

19. Migration and East-West Encounters

Yer: DMF 212

Oturum Başkanı: Philipp Bruckmayr (Viyana  .)

Surge in Middle East Immigrants to U.S.A and Its Impacts on U.S. Foreign Policy

Alaa Abdelgawad (Assiut  .)

Syro-Lebanese Migration to Colombia, Venezuela and Curac o

Philipp Bruckmayr (Viyana  .)

Tracing Cultural Journeys in the Twenty-First Century: Nazım Hikmet's Poem "Since I Was Thrown Inside" and Nafisi's *Reading Lolita in Teheran*

Kuldip Kuwahara (North Carolina  .)

20. G  ,  stihdam ve Sanayi

Yer: DMF 115

Oturum Başkanı: Ahmet   duygu (Koç  .)

G   Dillerinin İş Piyasasındaki Değeri : İsviçre’de Türkçenin Durumu
Bülent Kaya (İsviçre G   ve Nüfus Araştırma Enstitüsü)

Ankara’da Yaşayan 1989 Bulgaristan Göçmenlerinin  alışma
Stratejileri
İlhan Zeynep Karakılıç (ODTÜ)

Göçmenlik ve Günlük Hayat: Türkiye’deki Göçmen Ev Emekçileri
Ayşe Akalın (California  .)

Türkiye’de Sanayileşmenin İ  G   Hareketine Etkisi ve Karabük  rneği
Yüksel Kaştan (Zonguldak Karaelmas  .)

21.G   ve Müzik

Yer: DMF 114

Oturum Başkanı: Zuhall Parlak (Uludağ  .)

Kültürel Kimliğin Simgeleşmesi: Gusli ve Akordeon
Belma Kurtişoğlu (İT )

Balkanlarda G   ve Halk Oyunları
Bülent Kurtişoğlu (İT )

Yeni Bir Müziğin Yoluna Düşmek: Diasporadaki Varlıklarıyla Türkiye
Kökenli Besteciler ve Ayrıksı üretimleri/ ağdaş Sanat Periferilerinin
Ortak Paydasında “ tekilik” Bağlamaları
Alper Maral (Yıldz Teknik  .)

18:00-20:00 Akşam yemeği

16 EYLÜL, PAZAR, Akşam

20:00 Genel Oturum 5

Yer: DMF 114

Oturum başkanı: Hikmet Aslı Selçuk (Yıldız Teknik  ./Cumhuriyet)

Yönetmen Mustafa Kara *Umut Adası* (2007) filmini takdim edecek, film gösterilecek ve arkasından kendisine soru sorulabilecektir.

Director Mustafa Kara will present his *Umut Adası* (Island of Hope, 2007), a movie about illegal immigration to the UK. Subtitles in English.

17 EYLÜL, PAZARTESİ, Sabah

8:30 - 17:00 Kayıt

Yer:DMF Giriş Katı

9:30 - 11:00 Oturumlar V

22. Türkiye'de Kırım ve İdil-Ural'dan: Entelektüel Katkı ve Diaspora

Yer: DMF 212

Oturum Başkanı: Elif Hatun Kılıçbeyli (Çukurova Ü.)

Türkiye'deki Kırım-Tatar Diasporası (Oluşumu - Faaliyetleri)
Murat Arabacı (Dumlupınar Ü.)

İdil-Ural Türk Aydınlarının Türkiye Cumhuriyeti'ne Göçü: Entelektüel
Açılımları
Elif Hatun Kılıçbeyli (Çukurova Ü.)

Atatürk'ün Davetiyle Göç: Dia Gösterisiyle Sadri Maksudi Arsal (1878-
1957)'ın Hayatı
Gülnur Üçok

23. Göç ve Kürt Gerçeği

Yer: DMF 113

Oturum Başkanı: Teyfur Erdoğan (Yıldız Teknik Ü.)

Geriye Dönüş Kimin İçin? Zorunlu Göç Ettirilmiş Kürt Kadınlar Üzerine
Bir Çalışma
Serra Hakyemez (Bahçeşehir Ü.)

Etnik Medya, Almanya'daki Kürt Diaspora Kimliğini Nasıl (Tekrar)
Biçimlendiriyor?
Şirin Dilli (Bilgi Ü.)

Kürt Kimliği, Yaşamlar İçin Kaynak mı, Zorlu Bir Dönemeç mi?
Serin Erengeçgin (Goethe Ü.)

24. Migration to Turkish Lands

Yer: DMF 114

Oturum Başkanı: Annedith Schneider (Sabancı  .)

Migration and Identity in the Former Ottoman Empire: Odessa as a
Case Study

Abel Polese (EHESS)

“Temporary”  migr s: White Russians in Istanbul, 1919-1923

Vladimir Alexandrov (Yale  .)

Governing Through Uncertainty: An Analysis of Refugee Narratives in
Turkey

Kristen Sarah Biehl (Boğaziçi  .)

25. Ladino'dan  srail Kültürüne

Yer: DMF 213

Oturum Başkanı: şule Toktaş (Işık  .)

Bir Göçmen  lkesi Olarak  srail'de G  n Siyasete Yansımaları ve
Olim-Vatıkim  ekişmesi

B rkan Serbest (Kafkas  .)

Gayri-Müslim Azınlıklar, Dış G   ve Kültür: Türkiye'den  srail'e
Yahudilerin G  v  ve Sosyo-Kültürel Açılımları

şule Toktaş (Işık  .)

Aile Bireylerine Değinen Yahudi  spanyolcası ve Türkçe Deyim ve
Atasözlerinin Karşılaştırılması: G  n Kültüre Etkisi

Derya Ağış (Hacettepe  .)

26. G  ler, Kent ve Vatandaşlık

Yer: DMF 115

Oturum Başkanı: Tahire Erman (Bilkent  .)

Zorunlu G  le Y zleşirken Kentsel Bağlamda Ortaya  ıkan Kültürel ve
Toplumsal Ayrışma: Diyarbakır Kenti  rneği

Kamuran Sami (Dicle  .)

Bir Tapunun Peşinde Kafkasya'da G  lerin Vatandaşlık ve Mülkiyet  zerine Etkileri: Ardahan  rneği
Neşe  zgen (Ege  .)

Hemşehri Derneklerinin Toplumsal Dönüşüm ve Değişim Sürecindeki  şlevleri:  zmit Yerelindeki Hemşehri Derneklerinin Yazılı Basında Yer Alma Oranları ve Analizi
Gamze Yetkin-Cılızoğlu (Kocaeli  .)- Emel Karagöz (Kocaeli  .)

27. Fatih Akın Sineması

Yer: DMF 102

Oturum Başkanı: Oya Dinçer-Durmuş (Muğla  .)

Fatih Akın Sineması'nda G   ve Kimlik
Oya Dinçer-Durmuş (Muğla  .)

Fatih Akın'ın Filmlerinde " teki"
Nuray Hilal Ateş (Erciyes  .)

Almanya'daki    nc  Kuşak Türklerin *Lola + Bilidikid* ve *Duvara Karşı*
Filmlerinde Sunumu
Nihan Eren (Yeditepe  .)

11:00 – 11:15 Ara

11:15 – 12:45 Genel Oturum 6

Yer: DMF 114

Oturum Başkanı: Bülent Aras (Işık  .)

Batı Sanayileşmesi ve  sk n Alanı Olarak Osmanlı T prakları
Taner Timur (Yıldız Teknik  .)

G   ve Kentte Değişen G    lişkileri
Sema Erder (Marmara  .)

Tarihte Türk G  leri
Ekrem Memiş (Kocatepe  .)

12:45 – 14:15   le Yemeği

17 EYLÜL, PAZARTES ,   leden Sonra

14:15 – 16:15 Oturumlar VI

**28. Kültürel  retim/Yeniden  retim Alanlarında G  :Televizyon,
Sinema, Müzik**

Yer: DMF 212

Oturum Başkanı: Hürriyet Konyar (Kocaeli  .)

Küresel Kent İstanbul'da G  le Gelen Yeni Yoksulluk ve Yeni Müzik
Kültürü: Hip Hop
Hürriyet Konyar (Kocaeli  .)

Ulus-aşırı Türk Sinemasında Göçmen Temsilleri
Hasan Akbulut (Kocaeli  .)

Hem '  eride', Hem 'Dışarıda' Olmak: Almanya'daki Türklerin Kimlik
Kurgusunun Değişimi ve Medyada Temsili
Emel Baştürk-Akca (Kocaeli  .)

29. Anadolu'da G  

Yer: DMF 113

Oturum Başkanı: Ömer G k  men (Pennsylvania  .)

Anadolu'da Türk G  leri
Ömer G k  men (Pennsylvania  .)

Orman Köylerinde Yaşanan G   Olgusunun Nedenleri ve Sonuçları
Sezgin  zden (Ankara  .),  st ner Birben ( stanbul  .)

GAP ve Zorunlu Göç: Karakaya Barajı Nedeniyle Aydın/Didim'e ve
Konya/Yenikent'e Yeniden  skan
Zuhal Parlak (Uludağ  .)

Bir Alevi Köyünde Alevi "Alamancı" Kimliği Farklılaşması: Alamut Köyü
 rneği
Halil Mutioğlu (Adnan Menderes  .), Fahriye G zg  (Adnan Menderes
 .)

30. Migration and Urban Spaces

Yer: DMF 213

Oturum Başkanı: Jerome Krase (Indiana  .)

American Cities as Visually Contested Terrain: Turkish and Other Moslems

Jerome Krase (Indiana  .)

Immigrant City /Emigrant Village: A Study of the Migrant House as Symbolic Form of Migration

Mirjana Lozanovska (Deakin  .)

Rural Migration to Cairo's *City of the Dead* During the Last Ottoman Era

Anna Tozzi-Di Marco

31. G  menlikten Yerleşikliğe: Sorular ve Sorunlar

Yer: DMF 102

Oturum Başkanı: Sabire Arık (Ankara  .)

1878-1918 Arası Göçmenlerin  lke İçinde Yerel Halk ile Yaşadıkları Sorunlar ve Osmanlı İdaresi'nin     mleri
Teyfur Erdoğdu (Yıldız Teknik  .)

Polonyalı Göçmenlerin Günümüze Ulaşan Yansıması Polonezköy (Adampol)

Sabire Arık (Ankara  .)

Sahihlik ve "Yurt" Arayışında Uluslararası G  : Muğla-G  kova Yöresine Yerleşen Büyük Britanya Vatandaşları

G    en Apaydın (Muğla  .)

G    menlerin     tleri ve     tlerin G    menleri: Londra'da "Türkiyeli" Kültürlerin  retimi

    r Bal-Uzun (ODTÜ), G  kem Dağdelen (ODTÜ)

32. Uluslararası G  

Yer: DMF 114

Oturum Başkanı: Barbara Pusch (Orient Institut)

Türk Televizyonları ve Avrupa'daki Türklere Yönelik  zel Programlar
  ek Bacık (Philipps  .)

Türk Sinemasında   G  e Yaklaşımlar
Serdar Karakaya (Muğla  .)

Uluslararası G   ve Vatandaşlık: Avustralya'daki Türk Göçmenler
 zerine Bir  nceleme
Banu şenay (Macquarie  .)

33. G   ve Sinema

Yer: DMF 115

Oturum Başkanı: Neşe  zgen (Ege  .)

Türk Sinemasında   ve Dış G  
Hikmet Aşlı Selçuk (Yıldız Teknik  .)

Belgesel Sinemada G   Temalı Filmler ve Yönetmenlerin Yaklaşımları
Filiz Susar (Maltepe  .)

Türk Dış G   Sürecinin Bir Doğurgusu: Göçmen Sineması
Filiz G  ktuna (Anadolu  .)

       Film Aracılığıyla Farklılaştırmak
Ebru Yetişkin (Mimar Sinan  .)

16:15 – 16:30 Ara

16:30 – 18:00 Oturumlar VII

34. Türkiye'ye Dıştan Gelen G  

Yer: DMF 102

Oturum Başkanı: Didem Danış (Galatasaray  .)

Pakistan'da Doğu Türkistanlı Kazak Muhacirler Derneği'nin Kurulması
ve Türkiye-İstanbul'a G  
Fethi Ahmet Yüksel (İstanbul  .)

Irak'tan Türkiye'ye Kitlemel Sığınma ve Ulus-Devlet (1991)
Didem Danış (Galatasaray  .)

Türkiye'deki Batı Trakyalı Türklerin Yasal ve Yasadışı G  leri
Jeanne Hersant (EHESS)

35. Balkanlar ve G  

Yer: DMF 115

Oturum Başkanı: Gönül Bakay (Bah   ehir  .)

“Bizdeki  teki,  tekideki Biz”: Bursada Balkan Göçmenlerinin
Toplumsal Uyum ve Farklılık Stratejilerinin ‘Evlendirme’ ve ‘Askere
Uğurlama’ Törenleri İzleğinde C z mlenmesi
Neşe  ztimur (Serbest Araştırmacı)

Türkiye'de Vatandaşlık ve Kimlik: 1980 Sonrası Makedonya'dan Gelen
Türk-Müslüman Göçmenler  rneği
Sude Bahar Beltan (Toronto  .)

İçimizden Biri: Arnavutlar
Gönül Bakay (Bah   ehir  .)

36. Migration and Identity

Yer: DMF 114

Oturum Başkanı: Juliette Tolay-Sargnon (Delaware  .)

Sezen Aksu and Gendered Negotiations of Turkish-ness
Berrin Yanıkkaya (Yeditepe  .), Jeroen De Kloet (Amsterdam  .)

Politics of Representing “Double Identity” in Transnational Film *Head
On*

Pei-ying Lai (Chiao-Tang  .)

Searching for Yourself

Jasmina Mojsieva-Guseva (Cyril ve Methodius  .)

37. G  , Kadın, Evlilik ve Kimlik

Yer: DMF 113

Oturum Başkanı: Nuray  nder (Dokuz Eylül  .)

“Alamanyalı” Beylerin Türkiye'deki Fedak r Eşleri
Sinem Sa -Yıldırım p (Sakarya  .)

G   Bağlamında Yurttaşlık ve Toplumsal Cinsiyet: Amsterdamlı Türkiye
Kökenli Göçmen Kadınların Sosyal Ağları ve Sivil/Siyasal Katılım
Ece  ztan (Amsterdam  .)

K lt rl rarası Evlilikler/Eşlikler ve Göçmen Kökenli Kişilerin Kültürel
Kimlik Tanımları  zerindeki Etkileri-Alman-Fransız Araştırma Projesi
“Conjugalites Mixtes”ten Bir  rnek Olay İncelemesi
Eran Gündüz (Maine  .)

38. G   ve Yaşam

Yer: DMF 212

Oturum Başkanı: Suat Kolukırık (Süleyman Demirel  .)

Çatışma ve Mücadele İçinde Muhacirler ve Yerel Halk
Ayşegül Okan (Boğaziçi  .)

G  beyle Yaşamak: Yerli ve Yabancı Ayrımında G  be ve G  belik
Suat Kolukırık (Süleyman Demirel  .)

Sınırlardaki Yaşantı: “ te Tarafa” Geçmenin  yk leri ve “Ev”
Konuşmaları
Ayşe Aybil Göker (Londra  .)

39. ABD'de Türk Olmak

Yer: DMF 213

Oturum Başkanı: Rifat Bali

ABD'ye Göç eden Türklerin Kimliğinde Benzeşme ve Farklılaşmalar
Müzeyyen Güler (Mimar Sinan  .)

Kimlik Politikası ve Türk-Amerikan Kimliğinin Yeniden Temsili
Nazan Haydari-Pakkan (Maltepe  .)

Ulusasıırı Milliyetçilikler: Amerika Birleşik Devletleri'nde Yaşayan
Türkiyeli Göçmenlerin Gazete Okuma Alışkanlıkları ve Ulusasıırı Kimlik
D n ş ne Yansımaları
Özgür İlke şanlıer (Anadolu  .)

18:00 – 18:30 Genel Oturum 7 - Kapanış

Yer: DMF 114

Oturum Başkanı: Gönül Pultar (Kültür Araştırmaları Derneği)

Açık oturum: Sema Erder, Tahire Erman, Ahmet İçduygu, Kemal
Karpas, Kemal Kirişçi, Neşe  zgen, şule Toktaş ve salondakiler

Genel Tartışma ve Değerlendirme

KÜLTÜR ARAŞTIRMALARI DERNEĞİ
ve
IŞIK ÜNİVERSİTESİ
IV. Kültür Araştırmaları Sempozyumu

İÇ/DIŞ GÖÇ VE KÜLTÜR
15-17 Eylül 2007
Işık Üniversitesi
Şile, İstanbul

KAYIT FORMU

Adı ve soyadı:
Ünvanı (söz konusu ise):
Üniversitesi/Kurumu (söz
konusu ise):
Fakültesi, Bölümü (söz konusu
ise):
Yazışma adresi:

Telefon:
(iş)

(ev)
(GSM)

Faks:
E-posta:

- ☐ 200-YTL kayıt ücretini Kültür Araştırmaları Derneği'nin Yapı Kredi Bankası, Fındıklı Şubesi "Kültür Araştırmaları Derneği" 62982939 no.lu hesabına "Sempozyum harcı" ibaresini ekleyerek yatırdım. **Dekontunu ekte gönderiyorum*.**
- ☐ **Derneğe üye olduğum için**, 150-YTL kayıt ücretini Kültür Araştırmaları Derneği'nin Yapı Kredi Bankası, Fındıklı Şubesi "Kültür Araştırmaları Derneği" 62982939 no.lu hesabına "Sempozyum harcı" ibaresini ekleyerek yatırdım. **Dekontunu ekte gönderiyorum*.**
- ☐ **Öğrenci olduğum için**, 150-YTL kayıt ücretini Kültür Araştırmaları Derneği'nin Yapı Kredi Bankası, Fındıklı Şubesi "Kültür Araştırmaları Derneği" 62982939 no.lu hesabına "Sempozyum harcı" ibaresini ekleyerek yatırdım. **Dekontunu ekte gönderiyorum*.**

***Formla birlikte dekont kesinlikle gönderilmelidir. Kayıt harcı geri ödenmez.**

Lütfen bu formu ve dekontu +90 (212) 292 2229'a fakslayınız veya
programgoc@kulturad.org adresine gönderiniz.

KÜLTÜR ARAşTIRMALARI DERNEğİ
VE

IşIK ÜNİVERSİTESİ

IV. Kültür Araştırmaları Sempozyumu

İ /Dİş/G   VE KÜLTÜR

15-17 EYLÜL 2007

**Işık  niversitesi
şile, İstanbul**

KONAKLAMA BİLGİLERİ

Aşağıda,  zel fiyat alınmış, sempozyumun gerçekleşeceği Işık  niversitesi'nin şile'deki yerleşkesindeki yurtların ve şile kasabasındaki iki otelin bilgileri yer almaktadır. Lütfen kalacağınız yerle görüşüp sempozyuma katılacağınızı bildirerek rezervasyonunuzu kendiniz yaptırınız. Herhangi bir sorunuz olursa ilgili kişiye başvurunuz.

Işık Üniversitesi Yurtları

Tek kişi (Oda+Kahvaltı) 42.00-YTL

(Odalar bir, iki, üç ve dört kişilik olarak mevcuttur.)

Yurtlar, sempozyumun yapılacağı binaya yürüme mesafesindedir.

İlgili Kişi: Zelal  elik

Fax: +90 (216) 710 28 80 Telefon: + 90 (216) 712 14 60/ext. 5017

E-posta: <zelal.celik@isikun.edu.tr> veya

<yurtlar.mudurlugu@isikun.edu.tr>

web adresi: <http://idari.isikun.edu.tr/sks/yurtlar.html>

Eğer şile'deki otellerde kalmak isterseniz, Işık  niversitesi'nden yaklaşık 5.5 km uzaklıkta olan bazı seçenekler şöyledir (ulaşım katılımcıya aittir):

Kuzey Yıldızı Otel (   Yıldızlı)

Tek kişi (Yarım Pansiyon)

90.00-YTL

İki Kişi (Yarım Pansiyon)

65.00-YTL (kişi başı)

İlgili Kişi: Mustafa Göklüberk

Faks: +90 (216) 711 23 80 Telefon: +90 (216) 712 02 06

E-posta: info@hotelkuzeyyildizi.com

<http://www.hotelkuzeyyildizi.com/indexeng.htm>

şile, İstanbul

Değirmen Otel ( Yıldızlı)

İki kişilik odada kişi başı fiyatı (Tam Pansiyon) = 100.00 YTL

İki kişilik odada kişi başı fiyatı (Yarım Pansiyon) = 80.00 YTL

İki kişilik odada kişi başı fiyatı (Oda + Kahvaltı) = 60.00 YTL

İlgili Kişi: Süleyman Kalaycıoğlu

Faks: +90 (216) 711 52 48 Telefon: +90 (216) 711 50 48

E-posta: info@degirmengroup.com

şile, İstanbul

YORUMLAR...

8 Mart (2007) Dünya Kadınlar Günü'nde Antalya'da Bilimsel ve Sanatsal Etkinlikler

Emel MÜLAYİM ORAL*

Antalya, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü nedeni ile Mart ayında önemli bir etkinliğe ev sahipliği yaptı. Kadının Sosyal Hayatını Araştırma ve İnceleme Derneği (KASAİD) Antalya Şubesi öncülüğünde Desti Sanat Galerisi'nde düzenlenen grup seramik sergisine onbir akademik kadın sanatçı katılmıştır.

11-K, “Kadına Dair” adıyla yapılan bu sergiyle Antalya'da buluşan kadın seramikçi sanatçıları, bundan önce altı sergi etkinliği yapmış, yedinci sergilerini de ilk kez Eskişehir'in dışında bir yerde, Antalya'da, Desti Sanat Galerisi'nde açmışlardır.

Bu serginin kuratörlüğünü Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümü Başkanı Prof. Zehra Çobanlı yapmıştır. Bu seramik sergisine eserleriyle katılan sanatçılar da Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümü'nden mezun olan veya orada çalışan öğretim elemanlarından oluşmaktadır. Bu grup sanatçıları davetle bu gruba katılabiliyor, o yüzden gurubun sayısı her yıl değişebiliyor. Bu yıl grubun sanat çalışmaları, farklı bir konsept ve mesajla seramik eserlerde ifade bularak, farklı bir şehirde ve mekanda izleyicilerle buluşma imkânını bulmuştur. İzleyicilere bu sergide, “Ataerkil örgütlenmeler toplumsal bir sorun mudur?”, “Bugün kadının konumu nedir? Nasıldır?”, “Yaşamda pek çok şeyin yükünü taşıyan kadının toplumdaki konumu nedir? Ana Tanrıça neyi simgelemektedir?”, “Günlük yaşamın gerçekleri içinde kadın hak ettiği yerde midir?”, “Kadının günlük yaşantısından aynalara yansıyan kesitler nelerdir?”, “Kadının üretkenliğinin ve yaratıcılığının toplumda yeri nedir?” gibi sorulara yanıtlar eserlerle verilmeye çalışılmıştır. Sergide kadına dair toplumsal ve bireysel sorunlar seramik malzeme ortamında farklı anlatım biçimleriyle izleyiciye aktarılmıştır. İzleyici, evde anne, sokakta çalışan birey olan kadının sorunlarının yanısıra, kadının üretkenliğini, çalışkanlığını ve önemini sanırım bu sergiyle bir kez daha somut olarak anlamıştır. Eserlerde estetik söylemin yanında toplumsal

mesajlar iletme çabası **“Kadına Dair”** adlı seramik sergisini daha da anlamlı kılmıştır.

İlk  ağlarda kadının elinde hayat bulan, bir   mleğe dönüşen kil, günümüzde de halen kadın sanatçılar tarafından yoğrularak seramiğe dönüşürken bir s y em, bir ifade aracı haline gelmektedir. Binlerce yıllık bu seramik ser venimizi, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü’nde, Desti Sanat Galerisi’nde kadın sanatçıların elinden, bin bir emekle yeniden ortaya konulduğunu izlemek ayrı bir keyifti. Her yıl ayrı bir konseptle ortaya çıkan bu projedeki eserler bir yıl süren bir çalışma sonucu ortaya konulmuştur. Serginin kurat rl ğ n  yapan Prof. Zehra  obanlı ve ekibi belirledikleri konu üzerinde bir yıl çalışıp ve sonuçlarını kadın, sanatçı ve akademisyen olarak her yıl 8 Mart Kadınlar Günü’nde sergiliyorlar. Her kadın sanatçının elinden farklı bir teknik ve malzemeyle ortaya çıkan bu seramik eserler benzer konuları benzer yaklaşımla irdelerler.

Bu sergiye, Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümünden Zehra Çobanlı, Pınar Genç, Emel ş lenay, Dilek Aklan  zdemir,  iğdem  nder Er,  zg r Kaptan, Lale Demir Oransay, Mine Aktaş Poyraz, Ece Yazıcıoğlu, Ezgi Hakan Okur ve Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümünden Emel M layım Oral seramik eserleriyle katılmışlardır. Bu projenin yürütücüsü ve katılımcı sanatçısı olarak bendeniz, sanat seramiğinin böyle özel bir günde Antalyalı sanatseverlerle buluşmasından gurur duydum. Çünkü Antalya halkı bu tür seviyeli akademik seramik sergilerini görmeye pek alışık değil. Sebebi de, bir turizm kenti olan Antalya’da halkın seramiği, yıllardır otellerde duvar panosu olarak görmeye alışmış olmasıdır. Bir iki seramik inin elinde, otel duvarlarının yüzeyinde, tasarım öğelerinden çoğunlukla yoksun kaba seramikler gören Antalyalılar, bu tür kaliteli ve anlamlı seramik sergilerine deyim yerindeyse açtılar.

Sergi mek nındaki seramik eserlerde bu için akademik eğitimini almış kadın sanatçıların elinde, plastik kilin yeniden hayat bulduğu ve seramiğin geçmişine sahip çıkıldığı anlaşılıyordu. Seramik, yapı olarak da kadınlara çok yakışıyor olacak ki, her bir eser, dantela gibi işlenmiş, hassas ve kırılğandı. Bu eserlerle toplumsal mesajlar verilirken seramiğin yapısında olan incelik, hassaslık ve kırılğanlılık da kadın sanatçılar tarafından ustalıklı ve estetik bir biçimle ifade edilmiştir. Kadını, kadın eliyle ve ince bir n ansla anlatan eserler izleyicilere çok farklı tatlar yaşattı kanaatindeyim. Sergide görülen tüm eserler

anlatı ögesi olması bakımından çok önem arz ediyordu. Bu eserlerden biri de seramikten yapılan yastıklardı. Genç sanatçılardan olan Ezgi Hakan Okur'un bu çalışması "bir yastıkta kocamak" deyiminin seramikte en güzel ifade şeklini almıştı. Hem yaratıcılık, hem de seramikteki hassas el emeği ve işçiliğin görülmesi açısından dikkate değer eserlerdendi. Bahsetmem gereken diğer bir önemli eser, Lale Demir Oransay'ın seramikten yaptđđ beyaz renkli kafes ve ortasında yer alıp kadını ifade eden kırmızı renkli simgeydi; eser, bu yılki sergi konusunu özetler gibiydi. Bu yılın sergi konsepti, kadına yapılan baskı ve kadının tutsaklığı idi; bu nedenle Lale Demir Oransay'ın eserini, serginin vurgu noktası olarak algılamak yanlış olmasa gerek.

KASAİD'in bir diğer etkinliği Akdeniz  niversitesi ile birlikte yaptđđ "** ağdaş Yaşamda Kadın**" konulu paneldir. Akdeniz  niversitesi'nden Prof. Dr. Fulya Sarvan, Prof Abdullah Uz, Doç Dr. Nurşen Adak, ve Anadolu  niversitesinden Doç. Pınar Genç bu özel etkinliğe panelist olarak katıldılar. Panel başkanlığını yürüten Prof. Dr. Meral  ztoprak Sağr'ın oturumu açma konuşmasıyla başlayan panel etkinliği, diğer  ğretim üyelerinin kendi uzmanlık alanlarında kadına dair sorunları ve bilimsel birikimlerini  niversite ve Antalya halkı ile paylaşmalarıyla devam etmiştir. Bu panel  niversite'deki Atatürk konferans Salonunda düzenlendiği için geniş bir katılım kitlesine hitap edilmiş oldu.

Konuşulan konuları ana başlık altında sıralamamız gerekirse, Prof. Dr. Fulya Sarvan " alışma Hayatında Kadın" konulu sunumunda ekonomide kadının yerini irdelemiştir, bununla ilgili önemli verileri bizlere aktarmıştır. Prof. Abdullah Uz "Müzikte Kadınlar" konulu sunumu ile kadınların müzikteki yerini sanatsal ve istatiks l verilerle bizlerle paylaşmıştır. Doç Dr. Nurşen Adak "Sosyal Yaşamda Kadın" konulu sunumu ile kadının sosyal yaşamdaki durumunu, araştırma sonuçlarını bize tablo değerleri ve bilims l verileriyle aktarmıştır. Anadolu  niversitesinden Doç. Pınar Genç ise "Seramik Sanatında Kadınlar" konulu sinevizyonlu gösterisiyle ve sunumuyla seramik sanatının tarihs l geçmişine bizleri götürmüş ve günümüzde kadınların seramik sanatındaki yerini irdelemiştir. Yapılan sanatsal ve bilims l etkinlikler çok önemli sonuçlarda ortaya koymuştur. Türk kadının sorunlarının akademisyen, sanatçı ve bilim kadınlarınca ortaya konması ve değişik etkinliklerle konuya dikkat çekilmesi çok önemliydi; ortaya konan bu önemli sonuçlar bilimin ve sanatın ışığında keşke tüm Anadolu kadınlarına ulaşabilseydi. Bizler eğitimi Anadolu kadınları olarak çok çalışıp kadının sorunlarına dair   z mlmeleri kendi uzmanlık alanlarımızda gerçekleştirip

etrafımızdaki tüm kadınlara bu konuda ışık g t rebiliyoruz, irdeleyebiliyoruz, ama dileğimiz tüm Anadolu'ya bu duyarlı çalışmaların g t r lebilmesidir. Bunu düşünerek bu panelde sunulan bu bilimsel bildirileri panel kitapçığı olarak yayınlama çalışmaları içerisindeyiz. Panel kitapçığımız yayınlanınca Türkiye'deki önemli resmi ve sivil toplumsal kuruluşlarına göndereceğiz. Bu güzel etkinlikleri, en azından kitap ve sergi katalogu olarak tüm Türkiye'de paylaşırsak devam eden kadın sorunlarını çözme adına bir adım daha atmış olacağız.

Bu panelin ve serginin gerçekleşmesini sağlayan KASAİD Başkanı sayın Koray Erkol'a, derneğin ikinci başkanı olan ve seramik sergisi için kapılarını seramik sanatçılarına a an Desti Sanat Galerisi sahibi sayın Z. Meriç  ankaya'ya, yine KASAİD  yelerinden bu proje için sergi katalogu ve kitap basımı sponsorluğu üstlenen sayın Meral Kilit'e, üniversiteden bize destek veren Sayın Rektör Prof. Dr. Mustafa Akaydın'a ve Rektörlük  zel kalemine, ayrıca bu panel için bilimsel destek veren sayın Prof.Dr. Fulya Sarvan'a ve panelist olarak katılan akademisyenlere tekrar teşekkürlerimizi sunarız. Bu projenin yürütücülüğünü ise Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi adına bendeniz üstlendim. KASAİD'in bunlar gibi daha seçkin, kaliteli sanatsal ve bilimsel etkinliklerde bulunması dileğimizle.

*Akdeniz Üniversitesi

Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümü

e-mail: mulayim@akdeniz.edu.tr

RÖPORTAJ...

METE ÇUBUKÇU İLE GAZETECİLİK ÜZERİNE

Cüneyt Diktaş*

*şu anda NTV haber müdürü, aynı zamanda savaş muhabirliği yapmış, gazeteci, yazar, Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğr. Gör. **Mete  ubuk u** ile kültürel farklılıkların gazetecilik mesleğine etkisi üzerine sohbet ettik.*

C.D. Öncelikle bu mesleği nasıl tercih ettiniz?  ocukluğunuzdan itibaren habercilik, gazetecilik mesleği ilginizi  eker miydi?

M. . Özellikle gazeteci olayım diye değil tabi, sosyal bilimlere merakım vardı. Üniversiteye girerken de en baştaki tercihlerimden birisiydi gazetecilik, girdikten sonra bana uygun bir meslek olduğunu daha iyi anladım.

Eğitiminiz sırasında mesleğe hazırlanmak adına iyi ki yapmışım dediğiniz neler var?

Öğrencilik yıllarımda, okulda aldığım eğitim ve kendimi eğitme sürecimde öğrendiğim hiçbir şeyin boş olmadığının farkındaydım. Gazetecilik mesleği çok

yönlü, meşakkatli bir meslek, dolayısıyla bu mesleğin temel özelliklerini öğrenmek yetmiyor. Siyasi, tarihi, entelektüel, sanatsal olarak kendinizi donatmanız gerekiyor. Ben mesela  ğrenciliğimde çok film izledim, çok kitap okumaya çalıştım; bu edebiyat olabilir veya Türkiye Tarihi gibi farklı konularda olabilir. O dönemde yaptığım hiçbir şeyin boşa gitmediğini düşünüyorum. Mesleğimin belli zamanlarında bu bilgilerimden fazlasıyla yararlanıyorum.

Bütün mesleklerden ayrı olarak, bir iletişimci olmanın özel bir yanı var. Bir iletişimci, her meslekten, her kültürden insanı ilgilendiren konularda gündem oluşturabilir. Bu sadece habercilik alanında değil, rekl mcılık, halkla ilişkiler bu alanlarda aynı güce sahiptir. Siz ne düşünüyorsunuz?

Dediğin gibi bütün bu iletişim alanları hayatın her parçasıyla ilgilenir. Bir iletişimcinin öncelikle yaratıcı olması gerekiyor; Türkiye'deki ve dünyadaki sosyal, siyasi, ekonomik kültürel gelişmeleri sürekli takip etmesi gerekiyor ki, iyi bir iletişimci olsun ve insanlık boş konularla gündemde meşgul kalmasın. Bahsettiğin iletişim alanlarını tercih eden kişiler dünyanın gidişatına da y n veriyor; bu nedenle iletişimci dünyadaki yenilikleri de mümkün olduğuunca takip etmeli.

Bundan 15 yıl önce haberleşme, iletişim dünyası nasıldı ve günümüz iletişim dünyasıyla ne gibi farklılıklar gösteriyor? Ülkemizde iletişim, haberleşme kültürü sizin gözünüzle ne gibi değişimler gösterdi?

Değişim inanılmaz! Çok hızlı gelişiyor. Bundan 15 yıl önce biz haberlerimizi sabit, jetonlu telefonlarla iletiyorduk. Bilgisayara daha yeni geçmiştik, daktilo bilgisayar arası çalışıyorduk. İnternet kullanımı daha çok yeniydi. 15 yıl önce benim *e-mail* adresim yoktu. Fotoğraflarımızı makaralara çekiyorduk, sonra onlar yıkanma odasına giriyordu. Dijital teknoloji belki dünyada vardı, ama ülkemize daha yeni geliyordu. 1995'te  lkelerarası haberleşmede yayın ara larımızdaki uydu imk nlarımız şimdiki kadar fazla değildi. Dolayısıyla, birçok kasetimizi otobüslerle, uçaklarla merkeze yolluyorduk, haberlerimizi telefonla yazdırıyorduk. Bu kadar fazla yerden canlı yayın yapamıyorduk, olanak yoktu, olsa da o dönemde çok pahalıydı. şimdi ise bir dağın tepesinden istenilen haber, görüntüsüyle çok kısa bir sürede ulaştırılabilir.

Haberin bu kadar kolay ve hızlı dünya da dolaşması  lkelerarası kültürel etkileşimi kuvvetlendirdi. Yabancılık kavramı artık git gide ortadan kalkıyor, diğer ülkelerin, toplumların kültürlerini de benimseyebiliyorsunuz veya ilk duyduğumuz zamanki gibi garibimize gitmiyor. Tabi bir kültürü benimsemek demek kendi kültürümü unutmak olmamalı.

Mesleğiniz süresince herhangi bir kültürel farklılıktan dolayı hiç zorluk çektiniz mi?

Tabii bazen oluyor. Zamanla alışsan bile sonuçta farklı kültürel ortamdasınız. Bu yemek yemeden, kıyafetlere, eğlenme ve temizlik kültürüne kadar farklılık g stermekte  Ben bazı yerlerde elimle yemek yedim; tencereye elimi soktum, bulunduğum yerin halkı gibi yemek yedim. Gittiğimiz yerlerde yöre halkı gibi davranmayı tercih ediyoruz, o zaman onlarda bizi yabancı olarak görmüyorlar. Mesela, Afganista'da iken Afgan elbisesi aldım, evde bile onu kullanıyordum; hem rahattı hem de çevremize uyum sağlamış oluyorduk.

Peki, başka kültürlerdeki ve ülkelerdeki bilgileri bize aktarırken ne gibi kıstaslara dikkat ediyorsunuz? Kültürel kıstaslar, haberi alacak kesimin habere karşı duyarlılığı gibi...

Tabii ki normal bir şey anlatır gibi aktarmıyoruz, haberleştirerek aktarıyoruz. Ama kültürel kıstas olmuyor, yabancı toplumun bakışını, inancını, bize göre uyarlamamız yanlış olur, yerel bakış açısını yansıtmaya çalışıyoruz. Haberciliğin her alanında, bizim kültürümüzün de, diğer toplumlara olduğu gibi aktarılmasını isteriz.

Amerikalı, Yunanlı ve diğer yabancı gazetecilerle ilişkileriniz nasıl? Kültürel farklılıklar yabancı meslektaşlarınızla sizi nasıl bir iletişime yönlendiriyor?

Yunan gazetecilerle de ilişkilerimiz çok iyiydi. Ben bunu "Ateş Altında Gazetecilik" kitabımda da yazdım. Bağdat bombalanırken, savaşın başladığı zamanlarda ben Bağdat'taydım, Filistin Oteli'nde. Yunanlı gazetecileri daha önceden de taniyordum; Kosova'dan, Filistin'den. Daha sonra onlarla Bağdat'ta buluştuk. Belki komşu olmanın, belki aynı coğrafyayı paylaşıyor olmanın, belki de kültürel benzerliklerimizin olması sebebiyle birbirimize,

özellikle o bombardıman sırasında çok destek olduk; büyük bir dayanışma sergiledik. Odalarımızı, yiyeceklerimizi, korkularımızı, endişelerimizi paylaştık. Hala bir kısmıyla çeşitli yerlerde görüşüyoruz. Bazı haber bölgelerinin ruh hali farklı oluyor; oralarda insanlar dayanışmaya daha fazla ihtiyaç duyuyor ve bu dayanışmada tercih ettiklerimiz çoğunlukla kendimize daha yakın hissettiklerimiz oluyor. Bağdat'ta bombardıman sırasında Amerikalı, İngiliz gazetecilerle değil, Yunanlı arkadaşlarla daha dayanışma içindeydik. Diğer gazeteci arkadaşlarımızla da ayrıca dayanışma içinde oluyoruz; her şeyden önce hepimiz haber için ordayız...

Yakın zamanda Irak'ta bulundunuz. Irak'ta bir Türk muhabiri (habercisi) olarak ne gibi zorluklar yaşadınız. (Zorluk yaşadınız mı?)

Irak'ın içinde şu anda bırakın bir Türk muhabiri, her hangi bir millettten muhabir olmak çok tehlikeli. Dolayısıyla, gazeteciliğin orada yapılma imkânı artık kalmadı. Şu sıralar Irak'ın kuzey bölgeleri daha sakin, ancak orası da kürt bölgesi ve aramızda uzun yıllardır varolan problemlerden dolayı, Türkiye'den gelen gazeteciler olarak zaman zaman ön yargıyla karşılaşabiliyoruz. Ama tabi iyi davrananları da var, kötü davrananları da çıkabiliyor.

Elinizdeki haberleri aktarırken kendi gazetecilik sorumluluğunuzu göz önüne alarak “bunu yollamayım” veya “şöyle aktarayım” dediğiniz durumlar oluyor mu?

Tabii ki bunlar oldu, olmadı değil. Bazı konularda daha temkinli oluyorsun. Bazen haberi iyice doğrulatmadan göndermediğim zamanlar oldu. Mesela 2004'de bizi Felluje'de bir takım gruplar 3-4 saat esir almışlardı. Olay bittikten, serbest bırakıldıktan sonra, ben bizim merkeze haber vermedim; paniğe kapılmasınlar, gereğinden fazla telaşa kapılmasınlar diye. Ama onlar başka bir kanaldan bu bilgiyi edinip beni aramışlardı; “böyle bir şey olmuş bize neden duyurmuyorsun” diye fırça yemiştin. Ben bu haberin Türkiye'de duyulmasının büyük bir kargaşa yaratacağını düşünerek iletmemiştin. Benzer bir durum Filistin'de de olmuştu. Bizim binamızı İsrailli askerler bastı, aşağıda bir sürü insanı öldürüp bizi esir alıp canlı kalkan gibi kullandılar. Son ana kadar ben kendi merkezimizi bu konuda bilgilendirmedim. Ancak hayatımızın yavaş yavaş tehlikeye girdiğini hissettiğim anda durum böyle müdahale edin diye İstanbul'u aradım. Sonrasında tabi olaylar büyüdü,

h k metler arası krize neden oldu. İlk anlarda bunu iletmek ve gereksiz yere bir kargaşaya sebep olmak istemedik.

Tabi burada biraz soğukkanlı olmak gerekiyor, anladığım kadarıyla.

Evet, zaten savaş muhabirliği mutlak suretle soğukkanlı olmayı gerektiren bir meslektir.

Bize zaman ayırdığınız için çok teşekk rl r...

* Maltepe  niversitesi
 letişim Fakültesi

GÖRÜŞ...

ETNOGRAFİK VERİ İÇEREN BELGESEL FİMLER

Aygül Ernek Alan *

Bir antropolog gözünden sinema ve antropoloji disiplinleri birarada incelendiğinde akla ilk gelen etnografik filmlerdir. Antropoloji disiplini birçok inceleme alanına sahiptir ve sürekli genişlemektedir. Antropoloji ya da etnografi, yaşayan toplum ya da kültürlerin sosyal ve kültür tarihi ile uğraşır. İnsan davranışlarını analiz edip tanımlamaya yarayan uzun soluklu araştırmaya dayalı bir çalışmadır. İyi bir etnografik çalışma gruba hem içeriden hem de dışarıdan bakmayı gerektirir. Bir başka deyişle hem emik hem de etik yaklaşım içermelidir.

Yapılan etnografik saha çalışmalarında kullanılan film tekniği ile ortaya çıkan etnografik filmler, kimi zaman antropoloji derslerinde öğrencilere kültürler hakkında bilgi aktarırken kimi zaman da görsellikten faydalanarak etnografik filmin yapılışı ve dikkat edilmesi gereken unsurları anlatmak için kullanılmaktadır. Etnografik filmler, etnograf ve yönetmen işbirliği ile yapılması öngörülen çalışmalardır. Sinemanın başlangıcı belgesel filmler olarak kabul edilmektedir. İlk belgesel filmler de etnografik filmlerle örtüşmektedir. Flaherty'nin Eskimo'larla birlikte yaşayarak onların günlük hayatlarını görüntülediği *Nanook of the North* filmi kimi yazarlar tarafından ilk belgesel film, kimi yazarlar tarafından da ilk etnografik film olarak kabul edilir.

Etnografik filmler, sosyal antropologların kültürleri incelerken kullandıkları teknikler arasındadır. Teknolojinin gelişmesiyle birlikte sahada inceleme yapılırken – yazılı yöntem dışında – karakalem çizimler, ses kayıt cihazları, fotoğraf makinaları ve film kayıtları kullanılmaktadır. Günümüzde Internet araştırmaları ve yeni medya alanlarını da (web siteleri, bloglar, e-mailler, cd/dvd ler, elektronik kiosklar, sanal dünyalar, etkileşimli TV, Internet telefonculuğu, mobil aygıtlar, podcastler vb.) hem inceleme konusu hem de inceleme aracı yapan “Medya Antropolojisi” disiplini de etnografik çalışmalara yepyeni bir boyut getirmektedir.

Etnografik filmler, başladığından beri ilkel kültürler hakkında bazı şeyleri

açığa çıkarmak beklenti ve sorumluluğunu taşır. Böylelikle kültür bir şekilde kavranabilir (De Brigard,1995:13). Burada “ilkel toplumlar” vurgulamasının yapılmasının en önemli nedeni antropolojinin başlangıcında sömürgeciliğin etkisiyle kendilerinden farklı olan “ilkel toplumları” (ötekiler) anlamak üzere araştırmalar yapmasıdır. Araştırdığı kültür içerisinde saha araştırmacısı çoğunlukla kontrol edilemeyen ve sürekli kaymalar gösteren bir ortam içerisinde çalışmak zorundadır. *Research Films* adlı eserinde Anthony R. Michaelis, bu kontrolsüz durumlarda bile bir film kaydı ve araştırma kaydının, gözlem ve açıklama aracı olarak ve istenildiği zaman analiz edilebilecek olan sürekli bir veri tabanı olarak paha biçilmez bir araç olduğunu vurgulamıştır (Collier,1967:122-123).

Film ve etnografinin her ikisi de 19.yy.’da doğdular ve 1920’lerde olgunluk çağlarına geldiler. Fakat 1960’lara kadar film ve etnografi sistematik olarak etkili bir işbirliği içinde olamadılar. Bu gecikmiş gelişme sadece Amerika Birleşik Devletleri, Fransa, Avusturya ve çok az da Büyük Britanya’da ortaya çıktı. Film endüstrisinde ve akademik antropolojide başarılı olan Japonya, Hindistan ve İsviçre etnografik filmde önemli bir katkı yapamadılar. Hatta Almanya bile Göttingen’deki “Encyclopaedia Cinematographica” arşivinin teşvikine rağmen bu gelişmeye esasen katkıda bulunamamıştır (Heider,1994:16). Etnografik filmlerin ortaya çıkmasını ve gelişmesini sağlamak üzere çalışan birçok isim olmuştur. Başlıca isimler; Bronislaw Malinowski, Félix-Louis Regnault, Louis Lumière, Alfred Haddon, Baldwin Spencer, Merian C. Cooper ve Ernest B. Schoedsack, Gregory Bateson ve Margaret Mead, Lourence K. Marshall ve ailesi, Robert Gardner, Jean Rouch, Gotthard Wolf, Konrad Lorenz, Ray L. Birdwhistell, fotoğrafçı ve antropolog olan Timoty Asch’dir.

Etnolojinin ve filmin kendine has birtakım yöntemleri vardır. İdeal bir etnolojik film için etnografik bir araştırma gereklidir. Rotha’ya göre; “Film temel olarak gözleme dayalı bir sanattır. Doğru gözlemlene yalnızca birinci elden yapılabilir. Bir film, yaşamın belirleyicisi olarak bir küçük evrenin küçük evreni olarak adlandırılabilir. Film yapımcıları için (özellikle yapımcılar, yönetmenler ve yazarlar için) zorunlu olan şey, yaşamın gerçekleri ile olan bağıntıyı hiçbir zaman kopartmamaktır. Film yapımı, gündelik hayatın dışında bir etkinlik olarak görülmemelidir. Filmde yaşanmış olan deneyimlerin yoğunlaştırılmış olarak bulunması gerekir” (2000:27).

Etnografik filmlerin daha çok belgesel yönetmenleri tarafından üretildiği, dünyada kabul görmüş bir gerçektir. Etnograf ve yönetmen işbirliği içerisinde gerçekleştirilen yapımlar vardır. Bu tip çalışmalarda etnograf ile yönetmenin bakışları farklılıklar gösterir. Bu tür birlikteliklerde ideal olan etnografin film yapımı ve kamera hakkında bilgi sahibi olması ve yönetmenin de etnografik çalışmanın mantığı ve işleyişi hakkında bilgi sahibi olmasıdır. Heider (1994), öncelikle filmle uğraşan etnograf ile film yapımcısının özelliklerini karşılaştırarak farklılıkları özetlemiştir: Etnograf, sırasıyla teorik problemlerle başlar ve araştırma planlar; gözlem ve soru teknikleriyle veri toplar; veri analizi yapar; yazar ve yeniden yazar; yazılı rapor haline getirir. Diğer taraftan film yapımcısı, fikir ve senaryo ile başlar; çekimler yapar; çektiği malzemeyi inceler; çektiklerini kurgulayarak filmi yapar.

Türkiye’de etnografik film yapımı için iyi niyetli çalışmalar başlatılmış ancak istikrar gösterememiştir. 1900 yılında Paris’te yapılan etnografya kongresinde bütün etnografya müzelerinin koleksiyonlarına ek olarak etnografik filmlerden oluşan birer arşiv kurmaları kararlaştırılmıştır. Bu ilkenin ışığında geç de olsa 1960’larda *İstanbul Üniversitesi Film Merkezi* kurulmuştur. Ancak uygulama hemen hemen hiç gerçekleşmemiştir. İstanbul Üniversitesi Sosyal Antropoloji ve Etnoloji Bölümü (şimdiki adı Antropoloji Bölümü) ile Üniversitenin Film Merkezi ile ilişkisi 1973’te Avusturya Başkonsolosluğunun vermiş olduğu “Etnografya ve Bilimsel Filmler Sempozyumu” ile başlamış sayılabilir, ancak ne yazık ki devam edememiştir. Film merkezinin arşivleri İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesine aktarılmıştır.

Belgesel filmler insan odaklı olmalarından kaynaklı etnografik içeriğe sahiptir. Gerçeği estetik kaygıyla yansıtmaya çalışan belgesel filmler Türkiye’de en fazla Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu (TRT) tarafından üretilmektedir. 2006 yılında Türkiye’de gezi ve yaşayan tarih ağırlıklı olmak üzere kültür ve macera programlarına yer veren ve belge niteliği taşıyabilecek her türlü konunun yayın akışında yer alabileceği bir kanal olarak *İz TV* yayına başlamıştır. Bu kanal Türkiye’nin ilk yerli belgesel kanalıdır. Ülkemizde etnografik film çalışmalarının durumu üzerine yaptığımız araştırmalarda gözlemlenen, özel olarak saha araştırmaları sırasında yapılmış etnografik film çalışmaları bulunduğunu söylemenin zorluğudur. Olanlar ya izleyiciye ulaşmamış ya da daha çok sözlü tarih çalışması olarak değerlendirilecek boyutta çalışmalardır.

Bu bakış açısıyla görülüyor ki günümüzde Türkiye’de etnografik filmler, etnografik veri içeren belgesel filmler içerisinde mevcuttur. İncelemeleri derinleştirdiğimizde dünyada da böyle olduğu görülmektedir. Burada kısaca, Türkiye’den farklı amaçlarla, farklı yöntemler kullanılarak çekilmiş    belgesel filmi baz alarak etnograf Karl Heider’in *Ethnographic Film* adlı çalışması çerçevesinde bir etnografik filmde dikkat edilmesi gereken konuları tartışacağım.

Yönetmen Hakan Aytekin,  zel bir televizyon kanalı için Süryani kültürünü anlatan *Işık Sesini Arıyor* filmini belgesel amaçlı çekmiş, ancak belgesele bakışı, onu yorumlayışı araştırmacı yönüyle etnografik pek çok unsuru içinde barındıran bir yapıt ortaya koymasını sağlamıştır. İkinci film, *Sırtlarındaki Hayat*, yönetmen Yeşim Ustaog lu’na aittir. Ustaog lu tamamen kendi finanse ederek bu belgeseli çekmiştir; küçük bir ekiple uzun süreli  n araştırmalar sonrasında seçilen Topluca Köyü halkının yaylaya çıkış öyküsünü katılımcı gözlem yöntemiyle filme almıştır.    nc  film, *Anadolu Düşleri-Muş*, TRT kanalı için yine TRT bünyesinde görevli olan belgesel film yönetmeni G l Muyan tarafından çekilmiştir. Bu film Muş’un Karakütük Köyü’nde kış aylarında insan-doğa mücadelesini anlatmaktadır. Diğerlerinden farklı olarak sinema tekniklerinin daha fazla kullanıldığı, dışarıdan müdahalelerin daha fazla hissedildiği bir yapısı vardır.

Burada tekrar belirtmek gerekir ki, bu filmler birer belgesel filmidir ve etnografik film olma kaygısı kesinlikle taşımamaktadır. Filmler incelendiğinde anlatılan kültürün etnografik özellikleri üzerinde hassasiyetle durulduğu da açıkça görülmektedir.

Sinemanın estetik kaygı taşıdığı da bir gerçektir. Bu nedenle belgesel filmlerde de bu anlamda müdahaleler mevcuttur. Etnografik çalışmalarda herhangi bir belgelemeyi önce gözlemleyip kişiler bir daha yaptıklarında görüntülemek düşüncesi hakimdir, ancak belgesel filmin böyle bir kaygısı yoktur, olamaz da. Çünkü, belgesel film çalışmaları etnografik çalışmalara göre çok daha seri şekilde tamamlanan çalışmalardır. *Işık Sesini Arıyor* filminde yönetmenin görüntülemek istediği bazı işlerin yapılma zamanlarının çekim zamanıyla  rt şmemesine bulunan çözüm gibi; Süryani kültüründe ibadet için önemli olan kutsal ekmek *tavhonun* ve mumun yapımı yönetmenin isteği üzerine ancak her zaman yapıldığı yerde ve her zaman yapıldığı şekilde gerçekleşmiş ve öyle filme alınmıştır. Burada önemli olan kültürün önemli bir unsuru

olanın yapımının görüntülenmesidir, bu nedenle etnografik bakışa sahiptir. *Sırtlarındaki Hayat* filminde yönetmen aslında bir genç kızın sabah uyanışından itibaren tüm gününü görüntülemek istemiş ancak izin verilmediği için sadece baş bağlama şeklini görüntüleyebilmiştir.

Aytekin ve Ustaoglu belgesel filme bakışlarında etnografik bakışla paralellik kurduklarını söylerken, Muyan çektiği filmleri etnografik bakışın taraflı olacağına dair düşünceye sahip olmasından kaynaklı etnografik bakışa sahip olarak değerlendirmemiştir.

Heider'in sunduğu sistem üzerinden incelenen filmleri etnografik veri içerikleri açısından özetlemek gerekirse;

Eğer bir film teknik özellikler açısından çok yetersizse dağıtım yapılamayacak ve eğer gösterilirse anlaşılamayacak ya da yanlış anlaşılacaktır. Bir filmde en iyi teknolojilerin kullanılması avantajdır (Heider,1994:98). İncelenen belgesel filmlerin üçü de zamanının en yeni teknolojisi ile çekilmiştir ve teknik açıdan yeterli özelliklerdedir. Yönetmenler, dağıtımları konusunda herhangi bir sıkıntıları olmadığını belirtmişlerdir.

Kamera ekibinin varlığı davranışlar üzerinde bazı etkiler yapar. Bu etkilenebilen iki temel faktörden biri kameranın fark edilebilirliği olmasıdır. Çekim ile çekilen arasındaki enerji ilişkisi önemlidir, kamera önü kişilerde tedirginlik yaratabilir. Müdahalenin kasıtsız, kontrolsüz ve etnografik anlayışı kapsamayacak olması halinde, filmin etnografik değeri azalır. (Heider,1994:99) İncelenen belgesel filmlerde kameranın varlığı kimi yerlerde kişileri etkilemiştir, ancak müdahale kasıtlı ve etnografik veriyi yansıtamayacak şekilde değildir.

Her kareyi ve çekimi açıklamak mümkün değildir fakat film yapımcıları ve etnograflar filmi nasıl yaptıklarını etnografik kaygı veya filmle birlikte bulunan çalışma rehberi gibi kısa detaylarla anlatmalıdırlar. (Heider,1994:103) Belgesellerde böyle bir çalışma yoktur ancak yönetmenler katıldıkları söyleşi ve panellerde veya bizim yaptığımız gibi özel görüşmelerde yapım süreçlerini ve diğer detayları anlatırlar.

Filmde sesin uygunluğu sahneden sahneye çeşitlilik gösterir (Heider,1994:104).    belgeselde de doğal ses kullanılmıştır. Aynı zamanda sahada kaydedilen müzikler de yer almıştır.

Anlatıcı sadece davranışı görsellikle yeterince anlatamayınca anlaşılır hale getirmek için kısa bilgi vermek amacıyla kullanılmalıdır (Heider,1994:105). Bu açıdan da *Işık Sesini Arıyor* ve *Anadolu Düşleri – Muş* belgesellerinde dışses (anlatıcı) kullanılmış ve izleyiciye bilgi aktarımı yapılmıştır. *Sırtlarındaki Hayat* belgeselinde ise yönetmen sadece kişileri konuşturmuş ve görüntülerde mimiklere, jestlere detay yaklaşmıştır.

Neredeyse her durumda, etnografik yapıda yüz ve vücudun diğer parçalarının yakın çekimleri vücudun tamamını tek çerçevede gösteren uzun çekimlere tercih edilir (Heider,1994:107). *Işık Sesini Arıyor* ve *Sırtlarındaki Hayat* belgesellerinde hem yakın hem uzak çekimler kullanılmıştır. *Anadolu Düşleri – Muş* daha çok yakın detay çekimleri tercih etmiştir.

Doğal olarak ortaya çıkan davranış incelenebilir ve bir dizi hareketin eş zamanlı meydana gelişi anlaşılabilir, fakat genellikle bitişik olmayan ve her hareketin bir başlangıcı, çıkışı ve sonu vardır (Heider,1994:108).    belgeselde de bir hareketin başlangıcı, çıkışı ve sonu olabildiğince yansıtılmaya çalışılmış ancak etnografik film olma kaygısı yaşamadıklarından bazı sahnelerde hareketlerin başlangıcı, çıkışı ya da sonucu kesilmiş ya da farklı görüntüye bindirilmiş olarak kullanılmıştır.

Yüzleri olmayan insan gruplarını g stermektense kişileri/kişiler üzerinden genellemek filmi özel yapar (Heider,1994:109). İncelenen üç belgesel filmde de anlatılan kültür unsurlarını daha iyi aktarabilmek için belki de şahışlar üzerinde durulmuştur. Kalabalık insan gruplarından çok, kişiler gösterilmiştir.

En fazla etnografik veri içeren film *Işık Sesini Arıyor* belgeselidir. *Anadolu Düşleri-Muş* belgeseli müdahalenin en çok hissedildiği filmidir, ancak film zaten bir kurgu senaryo üzerine oturtulmuş ve hikaye bir otobüs yolculuğunda başlayıp aynı şekilde sona ermektedir.

İdeal bir etnografik film yapılabilmesi için bir etnografin yaptığı çalışmayı, film yapımcısı ile işbirliği halinde görselleştirmesi gerekir. Etnografin film yapımı

konusunda ve film yapımcısının da etnografik çalışmalar konusunda bilgili olması, doğru mesajları içermeyi kolaylaştırır. Etnografik film olmayan ancak gerçeği estetik kaygı ile sunmaya çalışan bu belgesel filmler, filme aldıkları kültürün var olan ve kaybolmakta olan unsurlarını dikkate almış ve izleyici ile paylaşmayı hedeflemiştir.

Sonuç olarak denilebilir ki, Türkiye’de ve dünyada etnografların film konusunda etkin olabilmeleri için etnograf gibi düşünebilen kameramanlara ihtiyaçları vardır. Her iki alanında içiçe bilgiye sahip olması ideal olanı verebilir. Günümüzde etnografik veriler içeren belgeseller bu alandaki boşluğu dolduruyor demek yanlış olmayacaktır. Umuyoruz ki etnograflar yaptıkları saha araştırmalarında teknolojiyi daha çok kullansınlar ve gerekli işbirlikleriyle inceledikleri kültürlerin özelliklerini görsel olarak en iyi kaliteli şekilde yansıtabilsinler.

Türkiye etnografik çalışmaların yapılabilmesi için çok zengin kaynaklara sahip bir ülkedir. Antropoloji eğitimi alan pek çok kişi aslında film alanında çalışmalar yürütebilir. Jay Ruby’nin de belirttiği gibi, “antropolojik” konulu belgeseller yerine antropologlar tarafından antropolojik bakış açısını yansıtan filmlerin yapılması hayal olmaktan çıkabilir. Etnografik film yapımcısının rolü, inceleme altında olan kültürün en kullanılır ilginç özelliklerini ortaya çıkaracak olanı ayırt etmek, senaryoyu bulmak ve bu sergilenenleri film içinde yer alacak hale dönüştürmektir. Ruby, profesyonel film yapımcılarının, etnografik filmi belgesel filmle ilişkili görmelerinden dolayı üst üste koyduklarını, böylece denemelerin riskli görülmesinden kaynaklı seyrekliğini vurgular (2000:241,244).

Televizyonun büyük bir maddi kaynağa ve geniş bir izleyici kitlesine sahip olması, toplumsal ve siyasal etkileşimler yaratabilmesi nedenleriyle televizyon için yapılan belgesel filmler daha fazla izlenme oranına sahiptir. Bu nedenle de antropologların televizyon seyircisi hakkında daha çok şey öğrenmeleri gerekmektedir. Kendi kendilerine veya daha sofistike tavır içinde profesyonel yapımcılarla işbirliği yapabilme seçeneğine sahip olabilmek için film / video yapımları hakkında daha bilgili hale gelmelidirler. Yapımcıların da antropologları daha fazla anlamaya çalışmaları, antropologların küçük ayrıntılara neden önem verdiklerini dikkate almaları gerekmektedir. Bununla birlikte Timothy Asch gibi bazı konuyla ilgili isimler de etnografik filmlerin televizyon için değil eğitim amaçlı olarak sınıflarda gösterilmek üzere

çekilmesinden yanadırlar. (Ruby,2000:193) İster televizyon için olsun isterse eğitim amaçlı olsun antropoloji eğitimi almış kişiler ve yine antropoloji bilgisine sahip kameramanlarla nitelikli filmlerin çekilmesi hayal olmamalıdır.

Yapılacak saha araştırmaları televizyon kanalları tarafından desteklenmeli, gençlerin bu alana ilgi duyması sağlanmalı, iletişim fakültelerinde belgesel, kısa film, uzun metrajlı filmler dışında etnografik filmlere de yer verilmeli, bu konuda dersler konulmalıdır. Ancak bu şekilde etnografik çalışmalar daha fazla insanla buluşabilir.

Kaynaklar:

Collier, J. (1967) *Visual Anthropology: Photography as a Research Method*, New York: Holt, Rinehart and Winston.

De Brigard, E. (1995) *Principles of Visual Anthropology*, Paul Hockings (Derleyen), *The History of Ethnographic Film*, New York: Holt, Rinehart and Winston.

Heider, K.G. (1994) *Ethnographic Film*, Austin: University of Texas Press.

Rotha, P. (2000) *Belgesel Sinema*, İbrahim Şener (Çeviren). İstanbul: İzdüşüm Yayınları.

Ruby, J. (2000) *Picturing Culture-Explorations of Film and Anthropology*, Chiago & London: The University of Chiago Press.

* T.C. Maltepe Üniversitesi
İletişim Fakültesi
Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü
aygulalan@maltepe.edu.tr
aygulernek@yahoo.com

KİTAP YORUM...

“DÜZENSİZ” UYGARLIKLAR TARİHİ

Yorum: Adem Muzaffer Erol*

İslam Uygarlıkları Tarihi I.Cilt, Corci Zeydan. Çev. Nejdet Gök. 2004, 758 sayfa. 28,89 YTL. İletişim Yayınları, Binbirdirek Meydanı Sok. İletişim Han No:7 Cağaloğlu/ İstanbul adresinden sağlanabilir.

Günümüzde, özellikle batıda, İslam denilince ilk akla gelenler Ortadoğu, savaş ve terör gibi kavramlardır. Bunlar gibi şartlanmaları yaratan en önemli etken ise alt yapısız ve ideolojik amaçlı hazırlanmış görsel ve yazılı basındır. Batıda yaratılan doğu ve İslam imajının savaştan ya da terörden farklı olduğu yadsınamayacak bir gerçekliktir. Corci Zeydan'ın orijinal adıyla *Tarihu't-Temeddün'l-İslam*, İslam Uygarlıkları Tarihi, bu durumu kanıtlayan birçok eserden sadece bir tanesidir. Zeydan'ın Arapça olarak kaleme aldığı ve 5 ciltten oluşan eserinin tamamı 2 cilt olarak, Nejdet Gök'ün çevirisiyle Türkçeye kazandırıldı.

1861 yılında Beyrut'ta doğan ve Arap aydınlanmasının (el-Nahda) öncülerinden birisi olarak kabul edilen Zeydan, Arapçanın yanı sıra İngilizce, Latince, Fransızca, Almanca, İbranice ve Süryanice biliyordu; İngiltere, Fransa ve İsviçre'yi ziyaret etmiş ve buralarda araştırmalar yapmıştı. Böylece hem doğu hem de batı kültürlerini tanıma ve ana dillerinde yazılmış eserleri kullanabilme imkânı elde etti. *İslam Uygarlıkları Tarihi* böyle bir birikimin ürünüdür. Doğduğu yer itibarıyla, İbnü'l-Esir, İbn-i Haldun, Fahri, Mesudi, Zemahşeri gibi orijinal Arap uygarlıkları tarihi kaynakları ile batıyı görmesi ve batılı dillere hâkimiyeti sayesinde Gustave Le Bon, Goldziher gibi Şarkiyatçıların eserlerini de inceleyerek zengin bir kitap yazmıştır. Bu kaynak ve bakış açısı zenginliği özgün bir eserin ortaya çıkarır.

“Uygarlık” kavramı incelendiğinde 2 farklı anlamın öne çıktığı görülmektedir: “gelişme yolunda hayli ilerlemiş, ideal ölçülere yaklaşmış bir topluluk” ve “bir halkı başka halklardan ayıran, onun özgün yanını ortaya koyan yaşayış biçimlerinin, kullanılan aletlerin, çalışma biçim ve yöntemlerinin, inançların, düşünsel ve sanatsal faaliyetlerinin, siyasal ve sosyal örgütlenme

biçimlerinin bütünü”¹. Zeydan’ın “uygarlık tarihi” tanımı ise şöyledir: “milletin doğuş ve gelişimi, devlet ve hükümet biçiminde yapılanması, mali durumu ve zenginliği, bilim ve kültürü, edebiyat ve gelenekleri medeni kanunları gibi tarihsel durumlarının sonuçlarıdır”². Zeydan’ın anlatımı ve Arap aydınlanmasının öncü isimlerinden birisi olması dikkate alındığında her iki uygarlık tanımlamasının da kitapta kendilerine yer bulduğu kolayca görülebilir.

Kitap siyasi, mali, askeri, bilim ve sanat alanlarında Arap uygarlıklarını incelemektedir; bunu yaparken de İslam öncesi dönemle karşılaştırılmıştır. Bu durum kitabın ve dolayısıyla daha önce belirtilen Zeydan’ın “uygarlık tarihi” anlayışını gözler önüne sermektedir. Zeydan, İslam tarihini yalnızca fetihler ve savaşlar tarihi olarak ele almaz, kültür ve uygarlık tarihinden yola çıkar. Böylece kitapta belirttiği gibi İslam uygarlıklarının dünya kültürleri içinde kendine özgü bir yerinin olduğunu açıkça görülür. Batılı metodların kullanıldığı, sebep-sonuç ilişkisi bağlamında konuların irdelendiği ve bu yapılırken de sık sık İbni Haldun’dan alıntılar yapıldığı görülür. Kitabın, İbni Haldun’un *Mukaddime*’si, El-Faruki’nin *İslam Kültür Atlası* gibi doğulu kaynaklar ile oryantalist kaynakların birlikte kullanılıp, determinist bir bakış açısıyla hazırlanması İslam uygarlıklarının anlaşılmasında zorluk çıkarabileceği düşünülebilir; çünkü İslam uygarlıklarındaki dinamiklerin modernite paradigmalarıyla anlaşılabilmesi neredeyse imkansız gibidir. Anlatıldığı ve birçok örnekle de desteklendiği gibi İslam uygarlıklarında karmaşık bir sosyal sistem bulunmaktadır ve batıya göre ‘düzensiz’ bir sistem özelliği göstermektedir. Böyle düzensiz bir sistemin anlaşılabilmesi için İbn-i Haldun’un yaptığı gibi ona özgü kavramlar ve anlatım biçimleri geliştirilmelidir. Çalışma bu konuda önemli bir açılım sunmaz, ancak yaklaşık on dört asırlık bir zaman dilimini incelemesi ve orijinal kaynaklar kullanması itibarıyla önemli bir eser olarak nitelendirilir. Farklı niteliklerdeki kaynaklar birlikte kullanılarak İslam uygarlıklarının anlaşılması konusundaki sorun, Gök’ün çevirisiyle aşılmaya çalışılmıştır. Gök salt kitabı çevirmemiş, orijinal metne dokunmaksızın notlar ve görsel malzemeler kullanarak kitabın zenginleşmesini sağlamıştır. Ayrıca İslam tarih ve kültürünü inceleyen eserlere dikkat çeken eklemeleri kitabı zenginleştiren önemli bir ayrıntı olarak görülebilir.

¹ Server Tanilli, *Uygarlık Tarihi*, Adam Yayınları, İstanbul, 1999, Sayfa:11.

² Corci Zeydan, *İslam Uygarlıkları Tarihi*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2004, Sayfa:18.

 lk cilt 13 bölümden oluşmaktadır; bazı bölümleri incelemek faydalı olacaktır. “ slam  ncesi Araplar ve Arap Yarımadası” başlığını taşıyan  lk bölüm uygarlık tanımı çerçevesinde  slamiyet öncesini dönemin güçlü devletleri Roma ve İran’la karşılaştırmalı olarak inceler. Bu bölüm, şarkiyatçı kaynaklarda geçen “Arap toplumu  slam uygarlığını, köklü Roma ve İran uygarlıklarının üzerine kurmuştur, kendine özgü yeni ve orijinal bir uygarlık getirmemiştir”³ tezine karşı çıkar,  slamiyet  ncesi Arapların kendine özgü uygarlıklar kurduklarını belirtir. Bu tezi zengin örneklerle destekleyen Zeydan’ın şarkiyatçı kaynaklardan etkilenmekten çok doğulu kaynakları kullandığı görülür. Diğer taraftan bu bölümde ve diğer bölümlerde de görülen kimi kabile ya da kişiler için yapılan öznel yorumlar, bu kişi ve kabileler ile ilgili bilgilerin zaten az ve karmaşık olan  slamiyet öncesi dönemi anlatan kaynaklardan araştırılıp, bilgilerin karşılaştırılmasını gereğini ortaya çıkarmaktadır. Bir sonraki bölüm  slamiyet sonrası değişimi anlatır ve  slamiyet  ncesi Arap toplumlarının kendi özelliklerini  slamiyet sonrasına nasıl taşıyıp yaydıkları üzerinde durarak Zeydan’ın “uygarlık tarihi” anlayışı çerçevesinde giriş bölümü oluşturur.

Dördüncü b l mi,  slam devletlerinde yönetim konusuna ayrılmıştır. Bu bölümde  slam devletleri, vilayetleri ve nüfusları hakkında bilgi verilir, bu yapıların y netilimi, valilik ve vezirlik gibi yönetim organları ve hilafet hükümranlığının dünyanın diğer h k mranlıklarından farkı belirtilerek  slam uygarlıklarının özgün yönetim yapıları açıklanır.

Beşinci bölüm askeri örgütlenmeye ayrılmıştır. Yalnızca Arap ordularının fiziksel yapısı, örgütlenme şekilleri, silahları ve silahların üzerindeki işlemeler gibi unsurlara değil aynı zamanda sancak teslimi, selamlamalar ve geçit törenleri gibi ritüellere de yer verilerek bölüm zenginleştirilmiştir. Sonraki bölümlerde  slam devletinin gelir kaynakları ve vergiler, posta ve istihbarat, adliye ve belediye teşkilatları ve bürokrasi ve ekonomik yapı gibi konular üstünde durulur; devletler değiştikçe bu yapıların nasıl ve ne ölçüde değiştiği konularında neden-sonuç ilişkileri oluşturulur.

Onuncu bölümden itibaren  slam  ncesi ve sonrası bilim, eğitim, kültür ve sanat karşılaştırılmaları yapılır. Bu bölümlerde bilim ve edebiyat konuları  ne çıkmaktadır. Bilim konusunda  slam  ncesi ve sonrası arasında önemli farklılıklar bulunduğu, bu farklılıkları belirleyen ana unsurun  slamiyet

³ Zeydan, *age*, sayfa:36

 ncesi göçebe yaşam olduğu fikri ağır basar. İslam'la birlikte İslam'ın zorunlu gördüğü hadis-i şerif ve fıkıh gibi bilimlere geometri ve tıp gibi diğer dillerden aktarılan bilimlerin eklendiği belirtilir. Çalışmada, İslam'ın zorunlu gördüğü bilimler ve İslam  ncesi Arap uygarlığındaki bilimler konusunda önemli açıklamalar yapılır ve aralarındaki etkileşimlerden bahsedilir; ancak geometri ve tıp gibi bilimlerin İslam  ncesi Arap uygarlıklarında bulunmayışı yalnızca g  ebeliğe bağlanır. Diğer taraftan, Zeydan'ın İskenderiye Kütüphanesi'nin yakılması konusundaki tartışması ve bunun Müslümanlar tarafından yapıldığı konusundaki fikirleri de dikkat çekicidir. Edebiyat konusunda  ne şiirin çıktığını belirten yazar, devlet yönetiminde şiirin etkisini çeşitli örneklerle anlatır.

Kitap, İslamiyet  ncesi ve sonrası Arap uygarlığını zengin örneklerle ve tartışmalarla sunması ve bu konuya ilgi duyan herkesin anlayabileceği bir dilde yazılması itibariyle faydalı bir eser olarak nitelendirilebilir. Doğulu ve batılı kaynakları birlikte kullanması, şarkiyat ılığın doğulu yazarları dahi olan etkisi üzerine önemli bir örnek olarak görülebilir. Yine de, doğulu kaynakların Arap uygarlıkları konusunda birincil kaynaklar olarak görülmesi bunun bu "düzensiz" uygarlıkların anlaşılabilmesi için bir gereklilik olduğunu ortaya koyar.

*Marmara Üniversitesi
Ortadoğu Araştırma Enstitüsü
Ortadoğu Sosyolojisi ve Antropolojisi A.B.D.

MADUNUN D LSEL İSYANI: ARGO

Yorum: Murat G  *

Türk Kültüründe Argo, Der. Emine G rs y – Naskali ve G lden Sağol. 2002, 380 sayfa. Sota Yayınları, Postbus 9642 2003 LP Haarlem Hollanda adresinden sağlanabilir

John Fiske, *Popüler Kültürü Anlamak* isimli eserinde burjuva kültürünün bir kültürel değer olarak dili evrenselleştirmek ve standartlaştırmak için çaba gösterdiğini ve dilin kullanımı anlamında kendi varlığını ve iktidarını per inleyebilmek amacı ile kontrol altında tutabileceği ve ana akım kültürün yeniden üretiminde kullanacağı bir ötekine ihtiyaç duyduğunu ifade eder (103-105). Bu bağlamda, argo ve argonun geniş kitleler tarafından kullanımı, edebiyatta ve yazılı ve görsel basında dilsel se kinciliğin ötekisi olarak basitliği, cehaletin ve saldırganlığın temsili olarak kabul görmüştür. Sota Yayınları tarafından yayımlanan *Türk Kültüründe Argo* derleme kapsamlı araştırma argoya yönelik yaygın tavrın oldukça dışında farklı bir noktadan, argoyu anlamaya ve çözümlemeye dayalı bir bakış açısından yaklaşıyor.

Kitapta yer alan makaleler, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırma ve Uygulama Merkezi tarafından 2-3 Aralık 1999 tarihlerinde düzenlenen “Argo” toplantısında sunulan bildiriler temel alınarak Emine G rs y ve G lden Sağol tarafından derlenmiş. *Türk Kültüründe Argo*, bu toplantıda bir araya gelen ve aralarında psikiyatrist, avukat, Türkolog, dilbilim,  eviribilim, halkbilim ve Türk ve Batı edebiyatı uzmanlarının da bulunduğu farklı disiplinlerden birçok akademisyenin argoya dair özgün ve eleştirel bakışlarını yansıtan değerli bir derlemedir. Kitabın bir başka artısı bilimsel bir toplantının nesnelliği ve soğukluğundan uzak, yaşayan kültür ile i  i  ve farklı kültürleri ve kültürel katmanları farklı akademik yöntemlerle incelemiş makalelerden oluşması.

Türk Kültüründe Argo, Emine G rs y’un kısa bir sunuşunu takiben kitabın içeriğini tanıtmayı amaçlayan (belki biraz fazla kısa) bir giriş yazısı ile açılıyor; belli ki Emine G rs y kendini kitabın dışında tutmayı ve sözü için erbabına bırakmak istemiş. Bu zengin içerikli derlemede yer alan ve biri dışında (*The Russian Lexicon*, 2001, Leonid Finkelstein) tamamı Türkçe yazılmış otuz dört makale, sırası ile Argonun Anatomisi, Argo Alan ve

Mek nları, Edebiyatta Argo, Halk Edebiyatında Argo, Divan Edebiyatında Argo, Argo Kaynakları, Medyada Argo ve Argo Bir Hik ye başlıklı sekiz ana bölümde bir araya getirilmiş. Bölüm başlıkları ve içeriği oldukça doyurucu ve bir bütünlük oluşturuyor, ancak her derlemede olduğu gibi bazı bölümlerin ağırlığı diğerlerini gölgede bırakıyor. Bu durum, ilk bakışta bölümlerin birbirinden kopuk gibi görünmesine neden olsa da dikkatli incelendiğinde her bölümün kendi içinde ayrı bir araştırma konusu oluşturacak zengin birikimi fark ediliyor.

Kitabın ilk bölümü, *Argonun Anatomisi*, karşımıza bir malzeme zenginliği ile çıkıyor. Açılışı Mesut şen'in *Argo  zerine* başlıklı mütevazı makalesi yapıyor. şen, çok kısa ama öz olarak argonun dilsel olarak nereye oturtulabileceğini açıklıyor, *argo* ile *jargon* ve * zel dil* kavramları arasındaki farkları örneklerle ortaya koyuyor. Makalenin içeriği ve derleme içindeki yeri okuyucu için son derece isabetli, çünkü şen'in makalesi kendisinden sonra gelen makaleleri anlamayı kolaylaştıran hem zihin açıcı, hem de konuya yabancı kişilerin bile anlayacağı sadelikte ve çeşitlilikle örneklerle bezenmiş. Bu doyurucu girişi, Nevzat  zkan'ın "Gizli Dil Olarak Argonun Fonksiyonu  zerine" ve Aysel Uzuntaş'ın "Argoya Dilbilimsel Açıdan Bir Bakış" isimli makaleleri takip ediyor. Nevzat  zkan argonun kullanıldığı farklı alanların bir dökümünü yapıyor, ancak verilen örneklerin azlığı makalede daha çok bir sınıflama çabasının hakim olduğu izlenimini veriyor. Aysel Uzuntaş'ın makalesi bu açıdan  zkan'ın makalesini tamamlıyor ve argonun tanımlanması ve sınıflanması meselesine dilbilimsel bir yaklaşım getiriyor. Aynı bölümde yer alan Kutlay Yağmur ve Hendrik Boeschoten'in "Dilbilim Yöntemleri Işığında Argonun İncelenmesi" ve Nesrin Altun'un "Anlam Bilimi Açısından Argo" başlıklı makaleleri argonun tanımlanması çabalarını bir adım ileriye götürüyor. Ancak, itiraf etmeliyim ki, sıradan okuyucu için biraz teknik kalan bu çalışmalar, ancak Hande Birkalan'ın "Pazar Konuşmaları: Argoya Halkbilimsel Bir Yaklaşım", G lden Sağol'un "Argo Sözlükleri" uzun ve "korkutucu" başlığına rağmen  zkul  obanoğlu'nun "Sanatsal Bir Dışavurum Formu Olarak Argo Kavramının Halkbilimsel   z mlemesi" başlıklı bol  rnekli, açıklayıcı ve farklı bakış açıları sunabilen makaleleri ile dengelenebiliyor. G lden Sağol'un Argo Sözlükleri makalesinin üzerinde özellikle durmak gerekir, çünkü Sağol hem argonun ve argo sözlüklerinin geçmişine dair tarihsel anlamda kapsamlı bir araştırma sunuyor, hem de  zdemir Kaptan Arkan'ın Beyoğlu argosu, Urfalı Kemal Edip'in Urfa ağzı ve

Selahattin Olcay'ın Erzurum ağzı üzerine yazdığı nadir bulunan özel argo alanlarına dair bilgi veriyor.

Kitabın, belki de en rahat okunan ve sıradan okuyucuya en çok hitap edebilecek olan bölümü “Argo Alan ve Mekanları”dır. Sırasıyla, Erdal şahin'in “Okey Oyuncuları Argosu”, Aylin Koç'un “Argoda Kadın”, Göksel  zt rk' n “At Yarışı Argosu”, Fahrünnisa Bilecik'in “Satıcı Argosu”, Nurgül Yıldız'ın “Askeri Okul Argosu”,  zcan Köknel'in “Alkol ve Madde Alt Kültürü Argosu”, Leonid Finkelstein'in “The Russian Lexicon, 2001” ve  zdemir Kaptan Arkan'ın “Argo ve Beyoğlu Argosu” başlıklı makalelerinden oluşan bölüm içerik ve anlatım açısından son derece zengin ve güncel; okuyucuya farklı dünyaların kapılarını a an objektif bir dille sahip. Bu bölüm içinde en çok dikkat çeken makale Leonid Finkelstein'in Rusya'da suç ve hapishane argosunu incelediği “The Russian Lexicon, 2001” isimli  alışması. Hayatının bir bölümünü Stalin Rusya'sının hapishaneleri ve çalışma kamplarında geçiren ve halen BBC için çalışan araştırmacı, çok farklı bir coğrafyanın tanidik hik yelerini ve tanidik seslerini sade ve akıcı bir dille aktarıyor. I erik açısından dikkat çeken diğer çalışmalar, kumar argosunun farklı alt dallarını inceleyen Erdal şahin'in “Okey Oyuncuları Argosu”, Göksel  zt rk' n “At Yarışı Argosu”, Aylin Koç'un “Kadın Argosu” ve  zcan Köknel'in “Alkol ve Madde Alt Kültür Argosu” olarak sıralanabilir. Bu dört makale de farklı disiplinlerden içerdikleri örnek zenginlikleri ile ileride yapılacak benzer çalışmalar için kapsamlı bir çıkış noktası sağladıkları için övgüye değer görünüyor. Özellikle Aylin Koç'un kadın argosu üzerine yazdığı tanıtıcı, ama bir o kadar da ilham verici çalışması, bu sempozyumdan 2 yıl sonra, 2001 senesinde, Metis Yayınları tarafından basılacak olan Filiz Bingölçe'nin *Kadın Argosu Sözlüğü* ile birlikte düşünüldüğünde kadın çalışmaları alanında araştırma yapan genç araştırmacılara yeni bir alanın müjdesini veriyor.

Derlemenin sonraki üç bölümü edebiyat ve kurgusal metinlerde argonun izini sürmeyi amaçlıyor, bu nedenle de tek bir bölümde birleştirilmelerinin mümkün olabileceği düşüncesini getiriyor.    nc  bölümün açılış metni olan Emel Kefeli'nin “Edebiyat Argo İlişkisi” başlıklı makalesi kendisinden sonra gelecek metinlere bir hazırlık niteliği oluşturuyor. Yazarın, Mehmed Akif, Reşat Nuri, Ömer Seyfettin ve Hüseyin Rahmi gibi Türk edebiyat geleneğinin başat isimlerinden örnekler verirken Batı edebiyatını Victor Hugo'dan birkaç örnekle ge iştirmiş olması özelde bu makalenin, ama genelde bu bölümün bir eksikliği olarak göze çarpıyor. Bu üç bölümde yer

alan diğer makaleler de Türk edebiyatının farklı dönemlerinde eser vermiş şair ve yazarların eserlerinde argo kullanımı irdeliyor; bunlar ilk bakışta çoğunlukla çok özel bir alana hapsolmiş gibi duran ve ancak meraklısının ya da bu alanda çalışmaları olanların ilgilenebileceği makaleler. Bunda belki de seçilen yazarların “günümüz gençlerinin” sıklıkla okuduğu yazarlar arasından seçilmemiş olması etkili olmuş olabilir. Bu duruma bir istisna olarak beşinci bölümde yer alan, İskender Pala’nın Divan edebiyatı şiirinin bir alt türü olan tehzili, divan edebiyatına yabancı olarak yetişen yeni nesile tanıtıp eski ve yeni örnekleri bir araya getiren “Tehzil ve Argo” isimli makalesi. Dili biraz ağır ve konusu görece olarak yabancı olsa da, İskender Pala’nın dili okuyucuyu içine alıyor ve Türk edebiyatının bu bilinmeyen dünyasına dair merak uyandırıyor. Ayrıca, Bakir Asiltürk’ n Salah Birs l ve Metin Altıok şiirlerinden yola çıkararak kaleme aldığı modern Türk şiirinde argo incelemesi ile Sevinç Ergiydiren’in benzer içerikli “Günümüz şiirinde Argo” başlıklı makalesi bilgilendirici içeriği ve günümüz Türk şiirinin bilinmeyen yönlerine ışık tutması nedeniyle bu bölümün bahse değer makaleleri arasında yer alıyor.

Derlemenin altıncı bölümü, “Argo Kaynakları”, genel olarak argonun beslendiği kaynakları ve diller arası geçişleri ele alıyor. Bu bölümde, Timur Kocaoğlu’nun “Bugünkü Rus Argosunda Türkçeden Geçen Kelimeler” başlıklı makalesi argonun diller ve kültürler üstü konumunu belirtmesi açısından önemli. Yazar, çok sayıda ilginç örneklerle bezediği makalesinde Rusça’ya farklı Türk lehçelerinden geçen argo kelimelerin izini sürüyor. Kocaoğlu’nun makalesini, ilgi çekici diğer iki makale, Arzu  ift ioğlu’nun “Yeme İ meyle İlgili Argo Sözcükler ve Deyim Aktarmaları” ve Halil Ersoylu’nun “Türk Argosunda Genel Dilin Hayvan Adlarından Yararlanılma” başlıklı makaleleri izliyor. Her iki makale de ele aldıkları konunun ilginçliği ve okuyucu açısından aşinalık yaratacak göndermeleri ile dikkat çekiyor. Diğer taraftan Ersoylu’nun makalesindeki örnek bolluğu ve çeşitliliğine  ift ioğlu’nun makalesinde rastlamak zor. Ancak hemen söyleyelim, Arzu  ift ioğlu derlemenin sonuna sakladığı güzel sürprizi ile bu açığını kapatıyor.

Türk Kültüründe Argo sadece akademisyenler ve konu ile ilgilenen araştırmacılar tarafından değil, ucundan kıyısından kültür okumaları yapan ve yaşadığı kültürü ve bu kültürün dinamiklerini anlamak isteyen herkes tarafından okunması gereken son derece kapsamlı ve zengin bir derleme.

Emine Gürsoy'un ve G lden Sağol'un argo gibi ele alınması ve incelenmesi çok zor ve çetrefilli bir alana dair bunca değerli araştırmacıyı bir araya getirip, okuyucular ve araştırmacıları aydınlatan ve ilham veren böyle bir eseri ortaya koymuş olabilir mi bile tek başına övgüye değer. Kültür  alışmaları, Türkiye'de henüz yeni yeni dikkat çeken, ciddiye alınan ve mesai harcanan bir bilimsel çalışma alanı ve hiç şüphe yok ki *Türk Kültüründe Argo* ileride bu alanın temel referans eserlerinden birisi haline gelecek. Son olarak, bu kitabı okuyan ve faydalı bulan araştırmacılara ve okuyuculara, Ali Püsküllüoğlu ve Hulki Aktunç gibi bu alanın önde gelen isimlerinin argo sözlüklerinin yanı sıra, Filiz Bingölçe'nin *Futbol Argosu Sözlüğü*, Asker *Argosu Sözlüğü*, *Kadın Argosu Sözlüğü* (iki cilt halinde yayımlandı), Halil Ersoylu'nun *Türk Argosu  zerinde İncelemeler*, Mehmet Arslan'ın *Argo Kitabı* ve Osman Cemal Kaygılı'nın *Argo Lugatı*'nı önermek yerinde olur. Bu eserlerin büyük çoğunluğunun son birkaç yılda basıldığını ya da yeniden basımlarının yapıldığı gözönüne alındığında, *Türk Kültüründe Argo* derlemesinin değer ve  nc  rolü bir kez daha anlaşılacaktır.

- Ege  niversitesi

 SİM KÜLTÜRÜ VE D N

Yorum: Feryal Cubukcu*

 sim Kültürü ve Din: şahıs  simleri  zerine Bir Din Sosyolojisi Denemesi, Celaledin  elik. 2005, 312 sayfa. 13.5 YTL.  izgi Kitabevi Yayınları 121, Mimar Muzaffer Caddesi 62/D Konya adresinden sağlanabilir.

Celaledin  elik'in * sim Kültürü ve Din* adlı eseri 108 kaynakça, 63 makale ve 11 tezin taranmasıyla 5 ana bölümden oluşan ve isimbilimini sosyolojik bağlamda inceleyen ve isim koyma ritüelini toplumsal ve dinsel ilişkilerle vurgulayan ve bu konuda tüm okuyuculara hitap etmeye çalışan, gerektiği yerlerde istatikselsel bilgi veren ve gerektiğinde de deneklerin düşüncelerini yansıtan ve en son olarak da Konya'daki çeşitli gruplardan alınan 386 deneğe verilen anket formunun sonuçlarını yorumlarıyla aktaran çok  rnekli bir eser. Yazar girişte kısaca sosyal yapı ile isimbilimi arasındaki ilişkiden söz etmekte ve yapısal-işlevselci yaklaşıma göre model seçimini ortaya koymaktadır. Yazara göre Osmanlı kimliğinde zayıflayan milli şuur Cumhuriyetle birlikte önem kazanmakta ve bu da isim koymada kendini göstermektedir.

 kinci bölüm kavramsal ve teorik çerçeveyi çizmektedir; Landor'un düşüncesine göre dil kültür makrokozmosunun içinde bir mikrokozmos olduğu için dil ile dünya görüşü ve değerler arasında bir yakın ilişki vardır. Antropolojik olarak da isimbilimi inceleyen  elik, bu konuda dört tutuma dikkat çekmektedir: doğumla verilen geçici isim, toplumsal nitelikler yansıtan isim, lakaplar ve kullanılan isimlerin ilişkilere göre şekillendirilmesi. Daha sonra Türklerde isim kültürüne önem verilmiş bu konuyla ilgili yedi ana başlık altında adetler toplanmış ve eski Türk destanlarından başlanarak Cumhuriyete kadar bu gelişim izlenmiştir. Türk toplumunda en çok konulan erkek isimleri (Mehmet, Mustafa, Ahmet, Ali, Hüseyin) ile kadın isimleri (Fatma, Ayşe, Emine, Hatice, Zeynep) hep dini isimlerdir ve genellikle ata ruhuna saygıdan dolayı çocuğa büyüklerin adı verilmekte ve onun ruhunun korunulduğuna inanılmaktadır. Fakat yazarın da belirttiğine göre g   ve şehirleşme ile bu eğilimlerin azalmaya yüz tutmaktadır.

   nc  bölüm uygulama ve yöntemi içermekte, ölçeğin geçerlik, güvenilirlik ve toplanmasını 10 sayfada anlattıktan sonra dördüncü bölümde yazar,

Konya'daki 386 kişiye vermiş olduğu anket sonuçlarını 86 tablo ile tek tek açıklamaktadır. Bu bölümde cinsiyete, yaş gruplarına, öğrenim durumuna, gelir düzeyine, mesleki konuma, dini yaşayış düzeyine, dine önem vermeye, dini bilgi düzeyine, dindarlığa göre isimle ilgili tutumlar verilmektedir. Dindarlık ve yaşla dini isim koyma arasında anlamlı bir paralellik gözlenmektedir. İsimle ilgili dindarlık boyutu da oldukça etkilidir. İkinci sırada ise tarih boyutu vardır. Ayrıca isim vermede anne ve babanın düşüncesinin önemi de vurgulanmaktadır.

Beşinci bölüm "Genel Değerlendirme, Sonuç ve öneriler" diye adlandırıldığı halde bu bölüm sadece sonuçları kısaca belirtmekte, bunu genelleyerek ülkeye yaymakta ve hiçbir öneriye yer vermemektedir. Türk kültür hayatının g  , hızlı kentleşme, kültürel gecekondulaşma, melezleşme ve küreselleşme sonunda isim verme geleneğinde değişimin söz konusu olduğu vurgulanmaktadır. Bu saha araştırması ve anket, görüşme gibi uygulamalara dayanan deneysel çalışma ne yazık ki sadece bir şehirle kısıtlı kalmaktadır; sonuçların ne dereceye kadar ülkeyi kapsayacağı merak konusudur.

Kitabın zayıf yönlerinden söz etmeye devam edecek olursak, Celaleddin  elik  eviri olduğu belli olan kavramları (makrokozmos, mikrokozmos, sosyolinguistik, linguistik kurallar, spesifik, dinamik ilişki) arı Türkçe'ye aktarma konusunda zorluk çekmektedir; pek çok cümlesi bozuk olup özne ve yüklem bağlantısı görülmemektedir.  rnek vermek gerekirse: "Kişilerin isim kültürü bağlamında eğilim, soyal konum, statü ve yaşama çevrelerini ifade eden dilsel göstergeler olarak fonksiyon taşırlar" (sf. 21). Buna rağmen yarı İngilizce yarı Türkçe yazdığı bu bölüm pek çok kaynağın bir bileşimi şeklinde-dir. Verdiği  rnekler ise Mısırlılar'dan başlamakta ve pek çok Arapça ismi barındırmaktadır.

Bir insanın veya eşyanın isminin onunla uyum içinde olmasının beklendiği yüzyıllardan beri inanılan bir gelenektir. Varlık ve olaylara verilen isimler ile o varlık ve olayların kökeni ve görevi hakkında bir şeyler söylemek dilbilimsel açıdan mümkündür. Yazar, bu özelliğin, modern dünyamızda artık öneminin yitirdiğini ve isimlerin sadece verildiğini ve anlamın gittikçe daraldığından söz etmektedir. İsimlerdeki bu yabancılaşma aynı zamanda toplumdaki yabancılaşmayı da göstermektedir. Yazar isim verilmesi ile ilgili inanış ve uygulamaları tarih açısından incelediğini söylemesine rağmen bu konuda geniş bir  rneklemeye gitmek yerine sadece İncil ve Kuran'da geçen isimlere

değinmekte ve isimlerde görülen dini niteliği Konya'daki mezarları rastgele bir şekilde inceleyerek ortaya koymaya çalışmaktadır.

Sonuc olarak, yazara göre isim vermede estetik boyut önem kazanmakta, buna ek olarak ebeveynin ( zellikle babanın) isim verme geleneği sürmekte, anlamına bakılmadan Kuran'da geçen isimlerin verilme oranı artmakta, dini isimleri verenler dindarlık düzeyi bakımından kendilerini ina lı sayanlardan çıkmakta, orta yaş kişiler daha çok geleneksel motiflerin olduğu isimleri tercih etmekte ve öğrenim düzeyi yükseldikçe çocuklara verilen isimler daha bilinçli hale gelmektedir. Yazarın son gözlemi ise isimlerdeki bireysel tercih ve yorumların ön plana çıkması şeklindedir

* Eğitim Fakültesi, Dokuz Eylül Üniversitesi

İSTANBUL LATİNLERİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

Yorum: Onur İnal*

Bizans İmparatorluğu'ndan Günümüze İstanbul Latin Cemaati ve Kilisesi, Rinaldo Marmara. 2006. Kitap Yayınevi.

Son yıllarda, Osmanlı İmparatorluğu ve onun sosyal ve kültürel anlamda mirasını devralan Türkiye Cumhuriyeti tarihine yönelik çalışmaların ivme kazanmış olduğu söylenebilir. Yapılan çalışmaların sayısında bir artış olmasına ek olarak, metodolojik açıdan da bir değişim ve gelişim gözlenmektedir. Bu bağlamda, Osmanlı ve Türk tarih yazımı üzerine araştırmalar, devletin resmi ideolojisinin, yani 'bilindik' tarihin gölgesinde kalmış "bilinmeyen" tarihsel olayları ve olguları gün yüzüne çıkartmaya devam ediyor. Tarihin "aşağıdan" yazılmasını amaç olarak benimsemiş ve mikro tarih (*micro history*)⁴ de denilen tarih ve kültür araştırmalarının bir kolu da, kıyıda köşede kalmış ve hak ettiği ilgiyi uzun süre görememiş alt kültürlerle, cemaatlere ve etnik gruplara uzanmayı hedefliyor. Klasik deyişle, "Türkiye mozağini oluşturan parçalar"ın üzerini örten kalın toz tabakası, yeni araştırmalar sayesinde kalkıyor.

Mikro tarih üzerine bu araştırmaların odağında İstanbul yer alıyor. İstanbul cemaatleri ve özelinde Yahudiler ve Rumlar üzerine çeşitli çalışmalar yapılmıştı. Dikkatle incelenecek olursa, bu alanda yapılan karşılaştırmalı (comparative) çalışmalar genellikle Türkçe, İngilizce ve Fransızca'nın yanı sıra o cemaatin diline hâkim yabancı araştırmacılar veya cemaat mensupları tarafından gerçekleştirildi; öncelikle yabancı ülkelerde yayımlandı. Bu durumdan anlaşılacağı üzere, Türk araştırmacıların önündeki en büyük engel araştırmanın yapılacağı dile hakim olmamalarıydı. Dolayısıyla, Rumca, Ermenice ve İbranice birincil kaynaklar ve arşiv belgelerine ulaşmakta

⁴ Mikro tarih 1970'lerin sonlarında, Umberto Eco'nun *Gülün Adı* adlı romanıyla aynı süreçte Kuzey İtalya'da ortaya çıktı. İtalyan sosyal bilimcilerin başı çektiği grup, iki anlamda yenilik getirmeyi amaçlıyordu. Birincisi, tarih çalışmalarının alanını daraltarak ve diğer alanlardan soyutlayarak esas meseleyi ön plana çıkarmak; ikincisi de tarihsel gerçekleri ortaya çıkarmada alternatif bir yol olarak 'kanıtsal paradigma' adını verdikleri parçacıklardan yola çıkarak bir bütünü oluşturmak. Konu ile ilgili bkz. Muir, Edward and Ruggiero, Guido (der.). *Microhistory and the Lost Peoples of Europe*. (Mikrotarih ve Avrupa'nın Kayıp Halkları). Baltimore ve Londra: The John Hopkins University, 1991.

zorluk çeken Türk araştırmacılar için cemaatler konusu pek çalışılmadık bir alan olarak kaldı. Buna ek olarak, cemaatlerin içe kapanık yapısı, dışarıdan gelen bir araştırmacının çalışmak istediği cemaatin tarihini ve kültürünü incelemeyi güçleştirdi. Uzun yıllar akademik çalışmalardan nasibini alamayan İstanbul Latin Cemaati'nin tarihi de cemaatin içinden birisi olan, İstanbul Vatikan Temsilciliği resmi tarihçisi olan Rinaldo Marmara'dan geldi.

Marmara'nın 2003 yılında Montpellier III-Paul Valéey Üniversitesi'nde savunduğu 690 sayfalık doktora tezinin yeniden düzenlenmiş ve kısaltılmış hali olarak sunulan *Bizans İmparatorluğu'ndan Günümüze İstanbul Latin Cemaati ve Kilisesi* adlı eser, bugün sayısı birkaç yüzü veya iyimser bir tahminle 2-3 bini geçmeyen ve büyük çoğunluğu İtalyan, Fransız ve İspanyol kökenli Latin-Katolikleri mercek altına alıyor. Yok olmaya yüz tutmuş olan bir cemaatin, İstanbul Latinleri'nin uzun soluklu, ancak az bilinen tarihini gözler önüne seriyor.

Çalışma, Latin Cemaati'nin hukuksal anlamda tanımının yapılmasıyla başlıyor. Marmara, 1453'ten önce Osmanlı'da varolan ve İstanbul'un alınışından sonra Osmanlı tebaası haline gelen Latinleri cemaat olarak tanımlarken, onları, sonraki yüzyıllarda imparatorluk limanlarına gelen ve kapitülasyonlar sayesinde ayakta duran Levantenler'den hukuki anlamda ayırıyor. Böylelikle Marmara, kendisinden önce bu alanda yapılan ve Levantenleri Latinler ile eş tutan yaklaşımlardan ayrıldığını ifade etmiş oluyor.⁵

Yazar, çalışmasının “Başlangıçtan İstanbul'un Fethine Kadar Latin Cemaati” başlıklı birinci ayrımında Latin Cemaati'nin ortaya çıkışı üzerinde duruyor. Eserden öğrendiğimize göre, İstanbul'a Latin göçü onuncu yüzyılda Amalfililer'in Haliç kıyılarına varmalarıyla başlıyor. Amalfililer'i, Venedikliler, Pisalı'lar ve ortaçağın diğer İtalyan kolonileri izliyor. Bizans'ın karşı yakasında, Grekçe adıyla “Pera” adı verilen bölgede (bugünkü Beyoğlu ve Galata) yaşayan çoğu Venedikli Latinler, 1204 yılında Haçlılar'ın kenti

⁵ Bu çalışmalardan en yenisi ve aynı zamanda en kapsamlılarından birisi Viyana Üniversitesi Öğretim Üyesi Oliver Jens Schmitt'in doçentlik tezi (habilitation) olarak karşımıza çıkan *Levantenler* (Levantenler) adlı çalışması. Schmitt, Levanten, Latin ve Frenk kavramlarının iç içe geçmiş olduğunu belirterek, tüm bu kavramları Cenevizliler'den bu yana Batı Anadolu'da var olan Latin-Katolik halkı tanımlamada kullanılabileceğini belirtiyor. Ayrıntılı bilgi için bkz. Schmitt, Oliver J. *Levantenler*. Münih: Oldenburg, 2006.

yağmalamalarına ses  ıkarmıyorlar. Yağmanın ardından İstanbul, Latin İmparatorluğu ilan ediliyor; ama yaşamı uzun sürmüyor ve 1261’de Bizans imparatorları kenti geri alıyorlar. Bizans’ı arkadan vuran Venedikliler’e verilen ceza kentten kovulmaları oluyor. Venedikliler’in İstanbul’dan gönderilmesinin hemen ardından, uzun yüzyıllar boyunca İstanbul Latin Cemaati’nin belkemiğini oluşturacak olan Cenevizliler (Cenovalılar) geliyor. Marmara’nın, somut bilgilerle gözler önüne serdiği tarikat faaliyetleri (Fransiskanlar, Lazaristler, Cizvitler vb.) ve İstanbul’da Latin kiliselerinin doğuşu, Latin göçünün bu erken dönemine denk geliyor.

1453 yılında İstanbul’un Osmanlılar tarafından alınması, şüphesiz Avrupa tarihini sarsan önemli bir gelişmeydi. Fethi takip eden yıllarda Ortodoks Patrikhanesi’ni kurarak Katolik Kilisesine karşı bir denge oluşturmak isteyen Fatih Sultan Mehmet’in Latin Cemaati’ne sıcak bakmamış olabileceği akıllara gelebilir. Ancak bu böyle olmadı ve Fatih, Pera ve Galata bölgesindeki Cenovalılar’ın, şehirde kalmalarını istedi. Fatih’in aklındaki düşünce, Bizans döneminde gerileyen kent yaşamını ve ticari hayatı canlandırmaktı. Sultan’ın *podestaya*⁶ ilettiği ünlü fermanı; bunun karşılığında da *podestan*ın kentin anahtarını Fatih’e sunması, bu bakımdan anlamlı bir olaydır. İkinci ayırım olan, “Fetih’ten Tanzimat’a: Latin Cemaati’nin şekillenmesi”nde, can ve mal güvenliği sağlanan ve kendilerine ticaret serbestisi tanınan Latin Cemaati’nin Osmanlı idaresi altındaki varlıkları irdeleniyor. Marmara, bu ayırımıda özellikle kapitülasyon sisteminin işleyişi ile beratlı tüccarlar ve himaye (protectorat) kavramlarının üzerinde duruyor.

Latinler, imparatorluk başkentinin huzurlu ortamında yüzyıllarca ikili anlaşmaların güvencesi sayesinde gerçekleştirdiği deniz ticareti sonucunda ayakta durdular. Kapit lasyonlarla zenginleşen ve çeşitlenen Latin Cemaati en ayrıcalıklı dönemini imparatorluğun son y zylında yaşadı. Bu süreçte yerli Latin halka, aralarında mühendis, mimar, usta, doktor, tüccar, sanatçı, ressam, pastacı gibi çeşitli mesleklere mensup -Marmara’nın “Levanten” tanımını yaptığı- yabancı Latinler de eklendi. Böylelikle, Latin cemaati hem sayıca arttı, hem de kozmopolit bir yapıya büründü. Yazar, bu yapıyı ve zenginleşen Latinler’i, “İstanbul Latin Cemaati’nin Altın  ağı” başlıklı üçüncü ayırımıda özetliyor. Latinler’in altın çağında, özellikle de Tanzimat ve Islahat Fermanları’nın Latin Cemaati üzerinde yarattığı olumlu etkinin

⁶ Cenevizliler’in (Latinler’in) şehirdeki en yüksek temsilcisi.

 zerinde duruyor. Özellikle “Cemaat Bünyesi’nde Yükselişin İşaretleri” başlıklı dördüncü ayırmda, İstanbul’un farklı yerlerindeki kilise, hastane, okul, yetimhane ve hayır kurumu gibi yapıları, bu zenginleşmenin ve kültürel çeşitliliğin birer kanıtı olarak arşiv belgeleri ve sayısal verilerle okuyucuya sunuyor.

Ekonomik ayrıcalıklarla başlayan ve zaman içinde ipin ucunu kaçırarak on dokuzuncu yüzyılda Avrupalılar’a hukuki, siyasi ve kültürel ayrıcalıkları da bahşeden Osmanlı, aslında hem kendinin hem de Latin cemaatinin sonunu hazırlıyordu. İmparatorluk, on dokuzuncu yüzyılın ortalarından başlayarak hızlı bir parçalanma sürecine girdi. Yazarın da belirttiği gibi, Osmanlı İmparatorluğu’nun dağılmasında önemli rol oynayan yabancı g  ler, her yabancı cemaate karşı Cumhuriyet döneminde de devam edecek olan bir öfke, korku ve reddetme isteğinin nedeni oldular. İstanbul Latin cemaati de bundan nasibini aldı ve Türk ulus-devletinin doğuşu ile erime sürecine girdi. “İstanbul’daki Latin Cemaatin   k ş ” başlıklı son ayırmda, 1923’te Lozan’da imzalanan barış antlaşmasıyla başlayan ve yabancı okulların kapatılması, Türkleştirme politikaları, Varlık Vergisi ve 6-7 Eylül Olayları ile devam eden tarihsel süreç ele anılıyor.

Rinaldo Marmara’nın *Bizans İmparatorluğu’ndan Günümüze İstanbul Latin Cemaati ve Kilisesi* adlı kapsamlı  alışması, İstanbul Latinleri’nin yok olmakta olan son parçacıklarını birleştirip okuyucuya sunuyor. Fatih Sultan Mehmet’in 1453 Mayıs’ında Ceneviz *podestası*na buyurduğu ferman aslında, beş yüz yıl boyunca sürecek olan karşılıklı hoşgörü ve barışın simgesiydi. Latin Cemaati’nin mensupları Osmanlı’nın sonuna kadar Müslümanlarla ve diğer cemaatlerle sınırları kesin olarak çizilmemiş bir dünyada ortaklaşa yaşadılar. Devlet otoritesine her zaman itaat edip, ona karşı siyasi ve ekonomik yükümlülüklerini yerine getirdiler.  okuluslu imparatorlukları i ten içe yok eden “milliyet ik” akımı bu cemaatin de hukuki ve siyasi sonunu hazırladı. 1923 yılında imzalanan Lozan Antlaşması’nda kapitülasyonları kaldırması, yeni doğacak ulus-devlet içerisinde ayrıcalıklara yer olmadığının açık göstergesiydi. İmparatorluğun yeni ulus-devlete bıraktığı mirası diğer gayrimüslim topluluklar gibi Latin Cemaati de ‘farklılığını’ ve ‘ st nl ğ n ’ kaybetti ve resmi tarih anlayışı içerisinde kendisine yer bulamadı. Umarız ki Rinaldo Marmara’nın eseri yazının başında sözünü ettiğimiz mikrotarih bilincinin gelişimine katkıda bulunur. Böylelikle de hem Türkiye’deki ‘ teki’ye duyulan ilgi ve hoşgörünün

artmasına yardımcı olur, hem de yeni tarih anlayışı içerisinde yapılacak çalışmalara da öncülük eder.

*Arizona Üniversitesi
Tarih Bölümü

ASAF'IN LAVİNİA'SI MORGA GİRERSE...

Yorum: Ceyda Müezzingle-Gribault*

Lavinia_Asaf@Postmortem.Morg, Burcu Öztürk. 2005, 90 sayfa. 15 YTL. +1 DRC Yayınları Rıhtım Cad. Nemlizade Sok. 48/5 Kadıköy, 34716 İstanbul adresinden sağlanabilir

Ülkemizde Postmodernizm üzerine pek çok eserin çevrildiği, üretildiği ve yayımlandığı bilinmektedir. Ancak literatür taraması yapıldığında, yakın zamana dek postmodernitenin kendi içinden (çeşitli formatlarda yayımlanan fanzinler dışında) doğrudan Türkçe olarak hazırlanmış bir kitaba rastlamak çok zor, neredeyse imkansızdı, denilebilir. Bunun nedeni kamusal alanda “postmodernizm” ile “postmodernite” kavramlarının sıkça karıştırılması olabileceği kadar postmodernizmin tek başına akademi camiasında dahi halen çeşitli –zaman zaman birbiriyle çatışacak denli tezat savlar üzerine kurulmuş- tanımlar arasında net bir konuma oturtulamamış olmasından kaynaklanıyor olabilir.

Bu gibi semantik ve dilbilimsel çelişkiler henüz giderilememiş olsa da, Türkiye konjonktüründe, özellikle büyük kentlerde, postmodernite olgusunu güçlü bir sosyolojik gerçeklik olarak en etkin şekilde duyumsamakta olan bir genç kuşağın varlığı yadsınamaz. Ülkemiz yakın tarihine siyasi ve sosyo-ekonomik açıdan bakıldığında; Turgut Özal'ın Başbakanlık döneminde resmîyet kazanan “laissez-faire” politikalarının henüz ‘modern’ sıfatını dahi hazmedememişken postmoderniteyle tanışmış ülkemiz üzerindeki toplumsal etkileriyle gözle görünür hale gelmesinden çok önce, 80'lerin başında, psikolojide bilinç gelişim yaşı kabul edilen (4) yaş civarında olan kentsoylu çocukların bu ‘postmoderniteye geçiş’ sürecini yetişkinlerden çok daha travmatik etkiyle yaşadıklarını düşünmek yanlış olmaz. Bu hesaptan yola çıkarak, günümüzde postmoderniteyi en iyi sorgulayabilecek kişi ve ürünlerin ortalama 1970-80 doğumluları tanımlamada kullanılan bu “X Kuşağı” mensupları arasından çıkması olasılığına da çok şaşırılmamak gerekir.

Sözkonusu eleştirel üretim olunca, bu gibi üretimleri yapabilmenin belli bir birikim, entelektüel altyapı ve bunlar sayesinde ortaya çıkan ürüne nesnel bakabilmeyi sağlayacak mesafeli duruş gerektireceği haklı bir savunmadır.

Aksi halde, ürünün 'postmodern özgünlüğü' polemik konusu edilebilir. Bu tür bir ürünün yaratıcısı da ancak somut bir birikime sahipse ürünün kamusal alanda paylaştığı andan itibaren maruz kalabileceği ciddi spekülasyonlarla baş edebilir. Demek oluyor ki, 'postmodernist' olmasa da doğrudan 'postmodern' sıfatını hak edebilecek bir ürünün yaratıcısından hem postmoderniteyi iyi tanıdığını belgeleyebilecek kadar deneyim sahibi, hem bu deneyimlerine belli bir mesafeden bakabilecek algısal seviyede, hem de postmodernitenin kendi toplumundaki tarihsel ortaya çıkışına tanıklık edecek lokasyonda (metropol) ve yaşta olması beklenmektedir. Yani bir anlamda, bu kişi fiziksel ve zihinsel yaşı arasındaki uçurumu postmodernitenin başlıca özelliklerinden bir tür yamanın parçası (pastiche) olarak görebilecek espri anlayışına (parody) sahip olmalıdır. İşte Burcu Öztürk de, bu saydığımız nitelikleri taşıdığına güvenerek hazırladığı anlaşılan ilk kitabı *Lavinia_Asaf@Postmortem.Morg*'la karşımıza çıkıyor.

İlk bakışta tam bir 'günümüz ticari reklam filminden fırlamış' izlenimi uyandıran absürd kitap arkası metniyle okuyucuda şiddetli bir duygusal (itme/çekme) tepkisini tetiklese de, Öztürk'ün ısrarla "proje" olarak tanımladığı bu yapıt, avangard edebiyat ürünlerine aşina okuyuculara Laurence Stern'ün *Tristram Shandy*'sini hatırlatırken kapaktan içeriğe değin -gerek biçim gerekse biçimsel açıdan- 'postmodern' sıfatının hakkını veriyor.

Bu özelliklerinden ötürü yazardan ziyade daha genel tanımıyla "sanatçı" olarak anılması uygun olan Öztürk'ün kitabı, sanatçının kendi çektiği ve yer yer bilerek deforme ettiği fotoğraflarla otantik bir proje boyutu kazanıyor. Öztürk aynı zamanda genel beklentilerin tam tersine okuyucuları kitabı "interaktif bir proje" olarak algılayıp; karalamaya, yırtmaya, üzerine notlar almaya, kısacası ona 'kendilerine ve etraflarındaki insanlara davrandıkları gibi davranmaya' teşvik ediyor.

Böyle bir projeye yönelik en uygun tanıtım sloganı "Güncel Kimlik Oyunu" olacaktır. Kitap ise, bu projenin bedene bürünmüş hali; kendine bulduğu oyun alanı, diyebiliriz. Kitabın adından anlaşılacağı üzere, Öztürk üzerindeki güçlü etkisi yadsınamayacak Özdemir Asaf'ın şiir tarzı "Post" ve "Mortem" başlıklı iki bölümden oluşan projenin özellikle ilk kısmında Oruç Aruoba'ya biçimsel öykünüşlerle bütünlük kazanıyor. Naif Batı Lirizmiyle açılıp Doğu kültüründen karakteristik etkiler, hatta yer yer Haiku izleriyle harmanlanan ikinci kısımdaki melez (hybrid) tarz ile ilk kısım arasındaki metinsel

kopukluk, ikinci kısımda asgari dijital müdahale görmüş ‘gerçekçi’ fotoğraf karelerinin azami deformasyonla ve birebir simetrik dizimle ilk kısma taşınması yöntemiyle, oldukça ‘gerçekdışı’, bir o kadar da ilginç bir şekilde birbirine bağlanıyor.

Öztürk’ n bu projeyi hazırlarken ‘postmodernizm’e dair çeşitli tanımlar arasından “insanoğlunun düşünebildiği herşeyin çoktan denendiği, bu yüzden de kendinden önceki bütün tarzların bu yeni tarz içinde bir yama halinde bulunduğu esprisini savunan bir kuram” tanımına eğilim gösterdiğini rahatlıkla söyleyebiliriz. Buradan yola çıkararak postmodernite için, göçebe kültür ve Osmanlı altyapısından ötürü ne toplumculuğu ne bireyciliği adamakıllı kavrayıp benimseyebilmişken 80’lerden bu yana Türkiye metropollerinde hepimizin yaşadığı ve nasıl bu hale gelindiğini anlayamayıp çoğunlukla tenkit ettiğimiz hayatın ta kendisidir, düşüncesinden hareketle projeyi yorumlamak mümkün.

Bir başka deyişle; “Bilin lerinin en saf dönemindeyken Modernitenin Post’unu zorla giymiş olmanın getirdiği travmatik izlerle bundan doğan anlamsızlık ve aidiyet boşluklarının acısını ‘her şeyi bol bol t ketererek’ çıkarmaya çalışan mutsuz X Kuşağı’nın hem içinden hem de çok dışından bir ‘temsil’ (presentation)” olarak yola çıkmış görünen proje, (kitap k nyesinden anlaşıldığına göre) uzun zamana yayılmış bir süreçte birbirinden bağımsız halde üretilmiş şiir formundaki aforizma ve aksiyomlarla adeta bunlardaki ‘ arpıklığı’ görselleştiren fotoğrafların Godardvari bir zaman anarşisinde (anachrony) birleştirilmesiyle yeniden sunuma (representation) dönüşüyor. Böylelikle, nüfustaki kimlik dökümünü sorgusuz sualsiz kabullenmek yerine Asaf’ın meşhur Lavinia’sını takma ad diye sahiplenilen sanatçı, satır aralarında ‘kendisinin de ister istemez postmodern bir ürün olduğu’ mesajını veriyor.

“Farklı ama samimi, interaktif ve uçuk” gibi birbiriyle ilgisiz birçok sıfatı birden bünyesinde barındırabilen bu proje,  zt rk’ n yine projenin “spontane etki” amacına hizmetle kasıtlı yaptığı anlaşılan kimi küçük yazım ve bilgi hatalarıyla “normal insan”a son derece yakın organik, aynı zamanda da ironik bir empati kaynağı işlevi görüyor. Öztürk bu organik etkiyi ve okuyanın kendisine yakınlık hissini daha da perçinlemek için el yazısıyla sembolik birkaç düzeltme yapmış ise de, çoğu hatayı d zeltmemeyi tercih etmiş. Kendisi bunun nedenini, “normalliğinin farkında olmayacak kadar

‘normlara endeksli’ yaşamaya alışkın insanların, eğitim seviyeleri ve entelektüel birikimleri ne olursa olsun, ‘doğru’ belledikleri şeylerin aslında ne kadar yanlış ya da eksik olabileceğine dair ciddi kuşku duymalarına yol açmak; kendilerine empoze edilmiş doğru ve yanlışları sürekli onaylamaktan uyuşmuş zihinlerindeki örümcek ağlarından silkinmelerine yardımcı olmak” olarak açıklıyor. Bunu baz alarak, kitabın öncelikle İstanbul ile diğer büyük kentlerimizde yaşayan ve algısal tolerans bakımından “her daim genç” zihinlere hitap edeceği yönünde bir çıkarımda bulunabiliriz.

Bu Proje/Kitabın bir başka önemli özelliği de, sınırlı sayıda satışa sunulduğu için koleksiyon değeri kazanıyor olması.

* FIIS  yesi

Kültürlerarası İletişim Danışmanı

DENEME...

BENİM EGE'M DATÇA'DIR

H. Zeynep Altan*

Nereden başlasam? Ne anlatsam? Nasıl anlatsam? Diye hayıflanırken Sezen'in "Cigaramı sardım karşı sahile" ile başlayan "Kalbim Ege'de kaldı" adlı şarkısını mırıldanırken buluyorum kendimi: Yaktım ucunda acıları/Ağları attım anılar doldu/Ağlar hasretimin kıyıları/Yareme tuz diye yakamoz bastım/Tek şahidim aydı/

Mırıldanmayı yarıda kesip söylemeye başlıyorum şarkıyı. Belleğim koşup taklalar falan atmıyor. Tersine Ege'nin, üzerine düşen ışığa göre sürekli değişen yeşil-lacivert sularına sakince bakıyorum. Hava sıcak. Dal oynamıyor sevgili İstanbul'umun benim pencereinden görünen sokağında. Kuşlar cıvıldıyor, arabalar dev bir kentin uğultusunu yineliyor. Mütemadiyen. Kelebekler yazlıklarını giymişler; beyaz ve sarı kanatlar dans ediyor. Pencereinden kafamı dışarı uzatınca ağustos böceklerini duyuyorum. Birkaç dakika kulak verdiğimde onlara, garip bir yaz bilinci açığa çıkıyor bende. Gözlerimde Datça var. Datça'nın ağustos böceklerinin senfonisi başkadır! Gür ve değişken. Burada duyduğumsa çok bildik bir ışığa benziyor, öylece uzayıp gidiyor. Datça, mavi sürgün. Benim Ege'm tüm mevsimleriyle Datça!

Eski Datça Köyü'nün paket taşlı, dar bir sokağında evinin önünü "n" biçiminde bükülmüş 90 yıllık bedenine rağmen süpüren nineyi anımsıyorum. "Merhaba nine" dediğimde başını kaldırıp adeta ruhuma gülümseyen o mavili aydınlık yüzü. Pamuk ipliğindenilmekilmek dokunmuş, mutlu çizgilerle dolu uzun bir serüven. Dahası o çizgilere "mutlu" sıfatını yakıştırmamı sağlayan gözlerindeki ifade. Bunlar, olduğu yerde olmakla barışık, yaşadığı hayatı gururla taşıyan gözler. Binlerce kitap okusam da asla kazanamayacağım bir zenginlik var o iki yaşam ışığında. O uzun gri saçları, her bir omzundan aşağı silinmez yaşam yolları gibi inen, garip bir saygı duygusu uyandırıyor bende. Karşılaşmamızın üzerinden yıllar geçmiş olsa bile. Sonra Ayşe Nine var: Yunanlı çocukluk arkadaşının ihanetini çok taze bir acıyla anımsayan ve anlatırken gözleri yaşaran. Datça'nın asırlık taş evleri, öykülerini gözlerinde taşıyan, zeytin ağaçları gibi uzun ömürlü kadınlarla dolu. Zeytinler, badem ağaçları, karabiberler, kekikler, Afrika akasyaları, yabani menekşeler, kır

laleleri, gelincikler... Datça'nın tüm halleri en sevdiğim biçimde bir tuvale toplanmış! Mevsimlerin sınırları silinmiş. Alabildiğine açık ve mavi bir gökyüzünde nisan yağmurlarıyla, ağustos böceklerini yan yana koyabiliyorum. Mücevher gibi parlayan samanyolunu g nebakanların sarı eteklerinin altından izleyebiliyorum. Sevgili Can Yücel'i son yolculuğuna uğurlarken mezarına dökülen şarabı, ölenleri yad etmek için mezarlarına bırakılan mersin buketlerini, henüz doğmuş bir kuzunun kapalı gözlerinde görebiliyorum. Yalnızca görmekle kalmayıp kokusunu da duyuyorum Datça'nın. Mersin buketlerinin biraz kekremsi ancak hoş kokusundan kızarmış lokmalardan yayılan acı acı zeytinyağı kokusuna geçiyorum. Ninelerden biri ölmüş! Güneş battıktan sonra kadınlar ninenin evinin bahçe taşlarına dizilip oturuyor ve durmadan konuşuyorlar. Kimi zaman h z nlenerek ama çoğunluk gülerek. Ölenin ardından ağıt yakılmayacağını biliyorum.

Ege'de kadınlar güneşten kururlar. Elleri, ayakları toprağın içindedir. Ancak o kuru, esmer tenlerinin altında Ege denizinin salındığını duyumsarsınız. Gençken güneşe yakın insan. Dalgalı denize, tuza yakın. Köy insanının "Hatçe" diye seslendiği teyzeden ve onun genç kızlığından söz ederken yaktığı sigaradan söz etmem gerek size. Hatçe'nin elinde sigarası, yüzünde toplanan gençliği; Sezen Aksu'nun şarkısını ziyadesiyle söylüyor. " am yarması" gibi dediği, "eşek sütü"yle beslenmiş sevdiğine -geçmiş dönmüş gibi- methiyeler d zerken, onun asıl  zlem duyduğunun genç kızlık düşleri olduğunu anlıyor insan. O düşleri d şleyecek toylukta olmak belki: Sigaranın bir noktalık ateşinde görünenden fazlasının yandığını duyumsatan bu arzu. Ve duman o düşlerin içinden gelip badem ağaçlarının beyaz çiçeklerine karışıyor. İnsan sigara i ecekse böyle hakkını vermeli! Hoş, Osman Amca da pek güzel içer sigarasını bahçeyi belledikten sonra orta şekerli kahvesini içerken. Gümüşlük kahvesinde oturmuş, çıkamadığı yolculukların özlemi ve biraz da k sk n l ğ yle tuvaline koyacağı imgeleri düşleyen teyzem de pek güzel içer "Bahar"ı. Onun sigarayı tutan elinde hafifçe kalkık duran küçük parmağı, kahvesindeki telvede gezinen gözlerine götürür sizi.

şimdi Perili Köşk'te olmak vardı! Bozburun'lu balıkçıların dolu ağlarını çekerken ellerinde parlayan balık pullarına gözüm kamaşana dek bakmak. Peygamber balığı var mı diye daha dikkatlice bakmak! Koyu yeşil içinde hafif janjanlı ve kaygan derisi olan oldukça yassı bu balığın gözünün biraz altında siyah bir lekesi ve karnına dek inen bıyıkları bulunur. Çok lezzetlidir. Bence

Ege'nin en kral balığıdır. Levrekmiş, karag zmiş, kalamarmış hepsi ondan sonra gelir.

Ve kanımca Ege'ye yüreğinde az çok sürgünü olan gelir!

* Maltepe  niversitesi
 letişim Fakültesi

B LDİR  ÇAĞRILARI...

Cultural Studies Association Yıllık Kongresi

New York Universitesi, New York City

22-24 Mayıs, 2008

Edebiyat, iletişim, popüler kültür, antropoloji, tarih, sosyoloji, eleştirel ırk ve etnisite çalışmaları, feminist çalışmalar dahil olmak üzere, kültür araştırmaları çerçevesinde değerlendirebilecek her türlü alandan bildiri  onerileri 10 Kasım 2007 tarihine kadar yollanabilir. Kongre ile ilgili detaylı bilgiye <http://www.csaus.pitt.edu/> sayfasından ulaşabilirsiniz.

9. Yıllık Akdeniz Araştırmaları Toplantısı

Floransa, İtalya

12-15 Mart, 2008

Belirlenmiş olan çalışma gruplarına bildiri  zeti göndermek için son tarih 7 Eylül, 2007. Çalışma grupları ilgili ayrıntılı bilgileri ve bildiri  zeti gönderme koşullarını aşağıdaki web sitesinden ulaşabilirsiniz.

<http://www.eui.eu/RSCAS/Research/Mediterranean/mrm2008/Index.sht>

ASAT (American Studies Association of Turkey – Türkiye Amerikan Etüdleri Derneği) Yıllık Kongresi

Hacettepe Üniversitesi, Ankara

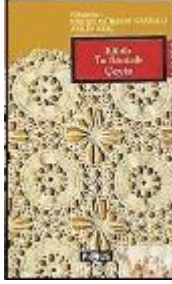
7-9 Kasım 2007

Kongrenin bu yılki konu başlığı *Perceptions of Space and the American Experience*. Kongrede mekan (space) kavramı mümkün olduğunda geniş bir çerçevede ele alınıyor ve konuya özellikle disiplinlerarası bakış açısı ile yaklaşan bildiri  onerileri 15 Ağustos 2007 tarihine bekleniyor. Ayrıntılı bilgiye aşağıdaki adresten ulaşabilirsiniz:

<http://www.ake.hacettepe.edu.tr/ASAT2007/index.html>

YEN  YAYINLAR...

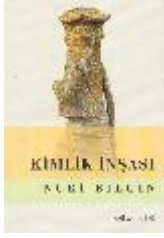

Kültür Tarihimizde  eyiz

Editörler: Emine Gürsoy-Naskali ve Aylin Koç
Picus Yayınları, Haziran 2007, İstanbul.

“Yarım elma, gönül alma”, denir. Yatım elma da olsa bir hatırlamadır ve hatırlatmadır. Seni unutmuyorum, sen de beni unutma demeye gelir ve tafraları tanrılar, kullar, azizler, imparatorlar, üstler, astlar, sevgililer olabilir...Yarım elma misali, “ am sakızı  oban armağanı” da hediyeinin büyüğü küçüğü olmaz dese de sunulan hediyeinin uygunluğu ve değeri daima dikkate alınmıştır. Doğum, nişan, düğün, ölüm noktalarında nelerin verileceği geleneklere bağlıdır. Geleneklerden uzaklaştığımızı düşündüğümüz modern toplum hayatında da verilen hediye belki farklı kıstaslarla yine hassas bir seçimdir. (*Arka kapak*)

Derlemedeki makaleler, “Osmanlıda Hediye”, “Garip Hediyeler”, “Cumhuriyet Döneminde Hediyeler”, “Hediye Kelimeleri”, “Gelenek Görenek”, “Edebiyat Metinleri”, “Hediye Anketleri” başlıkları altında toplanmışlar.

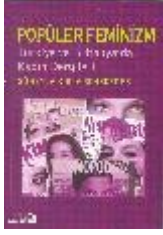
Kimlik İnşası

Nuri Bilgin

Aşına Kitaplar Yayınları, Mayıs 2007-07

Kişisel, sosyal, mesleki, cinsel, kolektif, etnik, dinsel, kültürel, ulusal, ulus- st ... Kimlikler, kısacası kimlik nedir? kim olduğumuz sorusuna verdiğimiz cevaplar neyi ifade ediyor? Bu cevaplar, taş veya topraklar, bina veya anıtlar gibi insanın dışında ve ondan bağımsız bir nesneyi betimleyip anlatan ifadeler midir? Kimliklerin özsel bir gerçeği var mıdır? Kimlikler, kişisel-sosyal, kültürel- tarihsel bir icat ve inşa ürünü m d r? Kimlikler aynada yansıyan görüntülerimiz midir? Yoksa gösterdiği tarafından gösterilen birer ayna mıdır? *Kimlik İnşası*, günümüz Türk toplumunu derinden saran bazı can alıcı sorunların cevabını arıyor.

Nuri Bilgin kitabında, Aydınlanmanın şekli ve kuru cumhuriyet yorumunu, t resiz, antropolojisiz bir cumhuriyet fikrini, topluluk ve duygularla (aidiyet duygusu, teritoryal eğilim) birleştirmenin; ulusal kontrat fikriyle etnoloji ve psikolojiyi bağdaştırmanın; cumhuriyetin cemaat iliğe düşmeden cemaatlerle birlikte var oluşunun ve bir bakıma olgularla söylemleri bağdaştırarak siyasal şizofreniden çıkmanın yollarını arıyor. Cevaplar, taş veya topraklar, bina veya anıtlar gibi insanın dışında ve ondan bağımsız bir nesneyi betimleyip anlatan ifadeler midir? Bir başka deyişle, kimliklerin özsel bir gerçekliği var mıdır? (*Arka Kapak'tan*)

Popüler Feminizm: Türkiye ve Britanya'da Kadın Dergileri

Süheyla Kırca Schroeder

Bağlam Yayınları, Mayıs 2007

Son 20-30 yılda feminist araştırmacılar giderek daha fazla, kadınların medyada ve genel olarak kültür içinde nasıl temsil edildiklerini araştırdılar. Temsil, politik bir sorundur. Kadınlar, bütün diğer toplumsal gruplar gibi, kendi kendilerini tanımladıkları, kendi adlarını kendileri koymadıkları sürece hep başkasının yaptığı tanımlamalar içine hapsolacaklar, bir türlü kendi adlarını koyamayacaklar, ya da Duygu Asena'nın dile getirdiği gibi adsız kalacaklar. Bu nedenle medyadaki egemen kadınlık imgelerinin ve kalıplarının deşifre edilecek edleştirilmesi feminist araştırmanın önemli bir gündemini oluşturuyor ve temsilin nasıl işlediğine, kültür içinde ve kültür için anlamların nasıl yaratıldığına, bu anlamları insanların nasıl i selleştirdiğine ya da reddettiğine ilişkin feminist çalışmalar yaygınlaşıp derinleşiyor.

Süheyla Kırca Schroeder'in kitabı, bu alandaki çalışmalara Türkiyeden önemli bir katkı getiriyor. Üstelik, az rastlanan bir başka özelliği var: Kırca Schroeder, Türkiye'de ve Britanya'da yayınlanan kadın dergilerinin karşılaştırmalı bir analizini yaparak Batı feminizmi ile Türkiye'deki feminizm arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları araştırıyor ve böylece "biz bize benzeriz" ciliğe ya da "Doğu Doğu'ya benzer" diyen oryantalist söyleme de güçlü bir yanıt vermiş oluyor." (Fatmagül Berkta )

DUYURULAR...

Çocuklar için Afrika Dansı Dersleri

BIS Bilingual International Schools Club'da 3-6 yaş grubu  ğrencilere Afrika dansı dersleri verilmektedir. Okula kayıt olmak veya detaylı bilgi için:

Metin Bitik

BIS Bilingual International Schools Club

Cumhuriyet Cad. Akatlar Club Sporum No.4, Etiler / 34335 Istanbul

Acarkent 2. kısım 7.Cadde 41.Sokak No:1 Acarkent Beykoz / 34800

Istanbul

Tel: 0212 385 4943 BIS Etiler

Tel: 0216 485 1971 72 BIS Acarkent

E-mail: metinbitik@bisturkey.com

www.bisturkey.com

<http://www.bisturkey.com/afrikadansi.html>

Afrika Ritimleri ve Dans Topluluğu gösterileri için:

info@afrikadansi.com

Ücretsiz Afrika dansı workshop'ı

Temmuz 19, 2007, Persembe

18:30-19:30

Yapı Kredi Kültür Sanat, Taksim

Info.: <http://www.ykykultur.com.tr/>

Ahmet Polat Fotoğraf Sergisi

30 Mayıs 2007 - 26 Ağustos 2007

İstanbul Modern Sanat Müzesi

www.istanbulmodern.org

Dünyanın en önemli fotoğraf lık kurumu olan ICP'nin (International Center of Photography – Uluslararası Fotoğraf Merkezi) düzenlediği 22. Infinity Awards'ta "Genç Fotoğrafçı"  d l n  kazanan ilk Türk-Hollandalı fotoğrafçı olan Ahmet Polat'ın sergisi 30 Mayıs 2007'de İstanbul Modern Fotoğraf Galerisi'nde açıldı.

Ahmet Polat, "Kimsin Sen?" başlıklı sergisinde, kimlik ve aidiyet arayışını  zyaşam y k sel hik yelerle birleştiren çalışmalarıyla 1999 yılından bu yana hem yaşamının hem de fotoğrafçılığının yolculuğunu sunuyor. Ahmet Polat'ın Transvaal'deki gettodan Dordrecht'teki göçmenlere, 1999 depreminden sosyete manzaralarına dek değişik konuları içeren sergisinde toplam 81 fotoğraf yer alıyor. Türk ve Hollandalı olmak, göçmenlik, kültür farklılığı, dışlanmışlık, ikilemde kalmak, yalnızlık gibi duyguların, kendisini köklerini araştırmaya, keşif yolculuğuna çıkmaya doğru yöneltmesiyle, Ahmet Polat, fotoğrafı yaşamı anlamının bir aracı haline getiriyor. Geçmişini sorgulama, kültürel mirasını tanıma sürecinde genç sanatçı, dünyadaki farklılıkların yerine benzerliklerin araştırılması ve ortaya çıkarılmasının çok daha önemli olabileceğini düşünmeye başlıyor.

The Association for Women's Rights in Development (AWID) Moderatör Arıyor

Kadın haklarını korumak ve güçlendirmek için faaliyet gösteren AWID Orta Doğu ve Kuzey Afrika bölgesinde cinsiyet ve sosyal gelişme ve kadının insan hakları konularıyla ilgili duyuru ve kaynaklardan araştırma yapacak, bilgi toplayacak ve bunların Fransızca ve İngilizce olarak analizini yapabilecek bir moderatör arıyor.

Moderat r n kadının insan hakları konularında bilgili olması, kadın organizasyonları ile bağlantısının olması ve çok iyi düzeyde Fransızca, İngilizce ve Arapça bilmesi bekleniyor. Başvuru için başvuru mektubu,

zgemiş ve kadının insan hakları konusunda yazılmış bir sayfalık yazım rneğindne oluşan dosyayı Allison Jack'e (ajack@awid.org) yollayabilirsiniz. Başvuru için son tarih: 3 Ağustos 2007.

AWID ve iş ilanı ile ilgili ayrıntılı bilgiye www.awid.org adresinden ulaşabilirsiniz.

İİTERNET SİİELERİ...

İslam Sosyolojisi Tartışma Grubu

Virginia Tech niversitesi'nde İslam Sosyolojisi (The Sociology of Islam) konulu yeni bir tartışma grubu oluşturuldu. Grup, uluslararası alanda İslam/Sosyoloji ve İslam/İslami Hareketler konularıyla ilgili profesyonel ve akademik kişi ve organizasyonlar arasındaki iletişim artırmayı amaçlıyor. Konuyla ilgili konferans, panel, yayın ve makale duyularınızı

[SOCIOLOGY OF ISLAM@listserv.vt.edu](mailto:SOCIOLOGY_OF_ISLAM@listserv.vt.edu) adresine yollayabilirsiniz.

Listeye ye olmak için lütfen Tuğrul Keskin'e tugrulk@vt.edu adresine e-posta mesajı atınız.

Diasporo.fi

Diaspora alışmaları konusunda yeni web sitesi. Site küreselleşen dünya üzerinde din konusunda çalışan akademisyenler için kaynakça niteliği taşıyor.

Konuyla ilgili yeni araştırmalar, yayınlar, konferans duyuruları ve iş ilanları gibi konuları sitede bulabilirsiniz: <http://www.diaspora.fi/index.html>

KÜNYE

bülten, Kültür Araştırmaları Derneği tarafından, sanal ortamda ve ücretsiz olarak üç ayda bir yayımlanır.

ISSN 1302-924X,  Temmuz-Aralık 2006, Sayı 26

Kültür Araştırmaları Derneği,

 nebolu Sok. No:13/4 Set st -Kabataş/  stanbul

Tel/Faks (212) 292 22 29

<http://www.kulturad.org>

KAD adına sahibi

Gönül Pultar

gpultar@kulturad.org

 dari  şler Koordinatörü

şule Tarakçioğlu

suletar@kulturad.org

Editör

Nazan Haydari Pakkan

Maltepe  niversitesi,  letişim Fakültesi, Radio, Sinema ve TV Bölümü

nazanhaydari@yahoo.com veya nazanhaydari@maltepe.edu.tr

Çeviri ve Haberler

Derya Ağiş

deryaagis@e-kolay.net

Kitap Yorumları

Gülbin Kıranoğlu

bultenkitapyorum@gmail.com

Kültür Araştırmaları Derneği, disiplinlerarası bilimsel bir yaklaşımla, tarihsel ve karşılaştırma kültürel araştırmalar yaparak kuram ve yöntemler geliştirmek, uygulamaya yönelik çalışmalar üstlenmek ve desteklemek amacıyla 1999 yılında oluşan Türkiye Kültür Araştırmaları Grubu'nun devamı olarak 2005'te kurulmuştur.

Derneğin etkinlikleri konusunda bilgi almak ya da temasa geçmek için

<http://www.kulturad.org> adresine,

bülten in daha önceki sayılarına ulaşmak için

http://www.kulturad.org/id_43 adresine başvurulabilir.